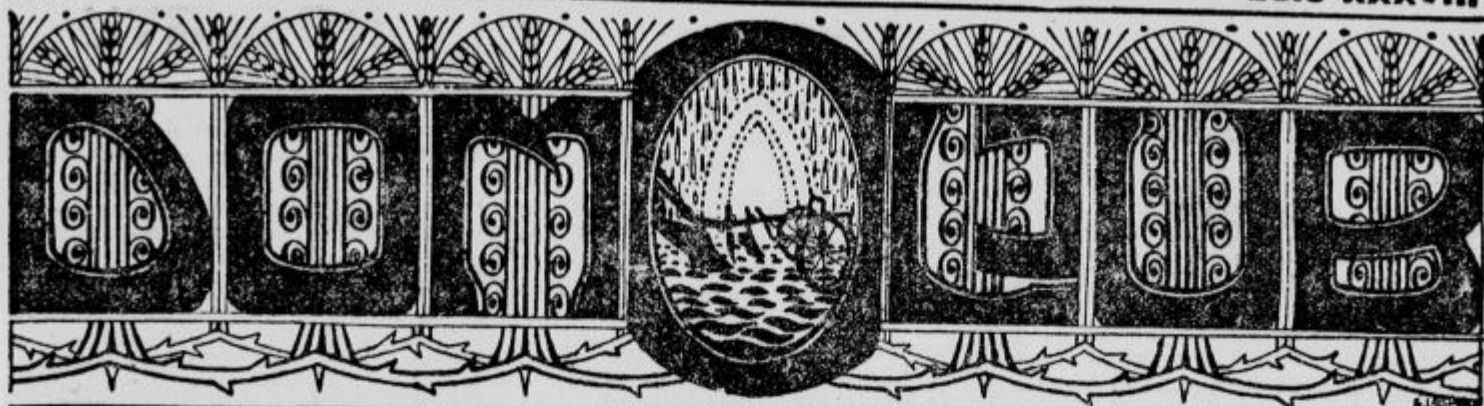

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Opozarjamo.

Dr. Žerjav, voditelj velesrbske stranke v Slovenji, se je na liberalnem shodu v Ljubljani izjavil, da bo pri volitvah šlo za kralja ali proti kralju.

Opozarjamo vse Slovence, da hoče dr. Žerjav s tem izzivati ljudi, da bi v svoji agitaciji govorili zoper kralja, za kar so določene hude zaporne kazni. Liberalci imajo namreč vse povsod nastavljene špijone narodne odpadnike: liberalne učitelje, sokole in orjunce, ki vlečejo na ušesa vsako besedo ter gorko neso državnemu pravdniku.

Zato bodite previdni v svojem govorjenju, zlasti v gostilnah in v vlakih. Velesrbski špijon hodi okrog in gleda, koga bi požrl.

Naše volilno geslo pa je:

- Za državne tateve, ki kradejo milijarde našega denarja — ali proti njim.
- Za velesrbe, ki hočejo Slovence in Hrvate v babilonsko sužnost — ali proti njim.
- Za narodne izdajice, ki so nas prodali centralizmu — ali proti njim.
- Za Juda Iskariota, ki nas dan za dnem izdaja in prodaja v gospodarsko, politično in versko smrt, — ali proti njemu.
- Za svobodno Slovenijo — ali proti njej.

Nase shode bodo razganjali, naše ljudi zapirali, časopise plenili — vi pa pojdite od moža do moža, prav tako kot na Hrvaškem in se borite za svobodo in križ častni. Vsi Slovenci smo danes edini v tem, da nam državni tatovi ne smejo gospodariti, vsi Hrvatje so kot en mož proti velesrbskemu tlačanju in v Srbiji sami se že dviga močan odpor proti belgrajskim zločincem, ki ženejo državo v propad.

Slovenci — mislite na vse to, — mislite na volilno geslo, ki ga je v imenu združenih velesrbov proglasil minister Trifković: »Slovenci in Hrvati, pod velesrbski jarm, ali pa vun iz države,« in volite.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Deset milijonov dinarjev.

Liberalci strastno sovražijo Slovence in so vedno, kadarkoli so jih velesrbski državni tatovi postavili na vlado, Slovenijo skušali oškodovati. Najbolj se jim je to posrečilo z glasovanjem za centralizem, s pomočjo katerega vzdržujejo Slovenci velik del južnih krajev, še bolj pa se rede iz slovenskega denarja familije državnih tatov, ki so odnesli iz državnih blagajn do ene milijarde kron. Pozneje so vedno in povsod delali na to, da se je Sloveniji bolj in bolj zategovala vrv krog vratu.

Tudi sedaj, ko so se po milosti velesrbskih državnih tatov liberalci za par mesecev pririli do vajeti, je bilo njihovo prvo delo, udariti Slovenijo. Minister Sušnik je dosegel v ministrskem svetu, da Slovenija dobi cenejše žito, ker sama ne pridela toliko kruha kot ga potrebuje in ga mora uvažati iz Vojvodine. Pot pa je tako dolga, da je vojvodinsko žito pri nas silno drago. Zato je minister Sušnik znižal voznino za 40 odstotkov ter izročil prodajo žita slovenskemu združništvu. Ni pa izročil prodaje žita liberalnim veletrgovcem, ki so pred par leti že imeli tako prodajo v rokah. Uspeh je pa bil, da je bila n. pr. koruza še dražja kot sicer. Naši župani se na to še prav brkajo spominjajo.

Minister Sušnik je zato izročil prodajo slovenskemu združništvu in takoj pri prvih vagonih, ki so došli v Slovenijo, je cena žitu popustila, kar se je uradno pokazalo na ljubljanski borzi.

Tedaj pa pridejo naši liberalci — zagovorniki centralističnih državnih tatov — na krmilo, in prvo njihovo delo je bilo, da so po pesredovanju svojega voditelja dr. Žerjava dosegli razveljavljenje Sušnikove uredbe.

Posledica je bila, da so cene pšenice zopet stare (glej uradno poročilo ljubljanske borze od 14. t. m.). Slovenija pa je na ta način ob 10 milijonov dinarjev.

In dr. Žerjav misli, da ga bo Slovenija — volila za poslanca.

V vsako hišo „Domoljuba“!

Denar za volitve.

Velesrbski centralisti, radikali in liberalci, rabijo ogromno denarja za volitve. Treba bo podkupovanja na debelo, treba bo na vagon brezplačnega časopisja, treba bo množic dobro plačanih agitatorjev, treba bo rednih plač orjuncem in srnaovcem, ki bodo z orožjem pobijali tiste, ki se bore za svobodo in poštenost proti centralizmu in državnim tatovom.

Treba bo milijonov in milijonov. Od kod? Iz državne blagajne seveda kot vedno. Radikalni prvaki so že dvignili iz ameriškega dolarskega posojila zadnja dva milijona dolarjev, ki so namenjeni za popravilo železnice, cest in mostov v državi. Finančni minister sam je potrdil, da se je ta denar v resnici dvignil iz Narodne banke. Dva milijona dolarjev, to je nad 180 milijonov dinarjev.

Te milijone bodo radikalni in liberalni prvaki obračali tako, da se bo velik del porabil za volitve. Namesto mostov in cest in železnic bomo za lasten denar dobivali cele koše »Jutra« in »Domovine«, vsekrižem se nam bo oznanjal liberalni velesrbski evangelij, orjunci pa nas bodo za naš denar pretepali — če se jim bomo pustili.

Velesrbski korupcionisti so začeli z ropanjem državnih kas zopet kar na debelo.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠICEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odnovevalni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je niena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

5881
1.

Kaj je povedal Davidović.

Davidović je eden najodličnejših srbskih voditeljev. Pod vplivom dr. Korošca se je kot mož-poštenjak odločno postavil na stališče, da se mora izvesti iskren sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi in da je državne tatove treba preje pognati od državnih kas, preden bodo državo popolnoma izropali in jo upropastili.

Toda za enkrat so državni tatovi zopet zlezli na vrh. Davidović je dobil ukaz, da odstopi, kljub temu, da je imel večino v narodni skupščini — oziroma je moral odstopiti prav radi tega, ker je imel v narodni skupščini veliko večino, ki bi državne tatove poslala v ječo.

Davidović je sedaj na nekem sestanku svoje stranke podal zelo zanimivo poročilo, kako in zakaj je vlada padla. To poročilo je tako poučno za poznavanje političnih manir na Balkanu, da ga priobčujemo skoro dobesedno:

»Lahko rečem: 27. julija 1924 smo sestavili vlado, a 28. istega meseca smo že bili v krizi. Niti en dan naše vlade ni minil brez težkoč, ki so prišle ponajveč z one strani, s katere smo upravičeno pričakovali podpore. Te dni se je zgodila neustavnost. Oblast je bila izročena manjšini.

Dejstvo je, da se vladini ukazi niso podpisali niti po preteku celih tednov. In, kar je najhujše, vlada je morala delati z uradniškim aparatom, ki ni bil za politiko vlade. Dasiravno je politika sporazuma propadla in ni dala uspeha, imam na to obtožbo vendar odgovor. Politika sporazuma, kakor smo jo mi razumeli, ni politika pol pole papirja, ni politika 24 ur. To je politika časa, politika dolgotrajnega skupnega dela. Voja Marinković je to dobro pojasnil, rekoč: »Sporazum med onim, ki ropa in med izropanim, je sporazum med žrtvijo in hajdukom, ki na cesti kriči: »Denar ali življenje!« Če pustiš denar, si se »sporazumil« s hajdukom. Tak sporazum hoče današnja vlada s Hrvati. Mi nočemo takega sporazuma. Mi hočemo s Hrvati sporazum razuma, duše in srca.

V izzivanju krize so igrala izvestno vlogo tzv. vojaška poročila. Bilo je par generalov — ne, bili so 2 do 3 generali — gospoda, ki se jim stanje ni dopadlo, ko smo bili na vladi. Ta poročila so povzročila spremembo vlade. Se en dogodek je pospešil padec vlade. T. j. vstop Radičevcev v vlado. Mi smo hoteli z njihovim vstopom napraviti še en korak bližje popolnemu sporazumu. Nameravali smo skupno organizacijo države, izglasovanje zakonov in sprejetje proračuna. In radičevci so pristali na to sodelovanje. Odkrekli so se točko za točko svojemu programu, da bi se čimprej srečali z nami. Radič je izdal objavo, v kateri priznava edinstvo države in sprejeta je bila monarhija. V tej objavi je bilo sprejeto pojmovanje o etnični skupnosti našega naroda. Tri velike točke. Troje velikih priznanj, ki jih niti Radič niti njegova stranka poprej nista storila. In vendar: politika, ki jo je vlada vodila, ni imela uspeha.

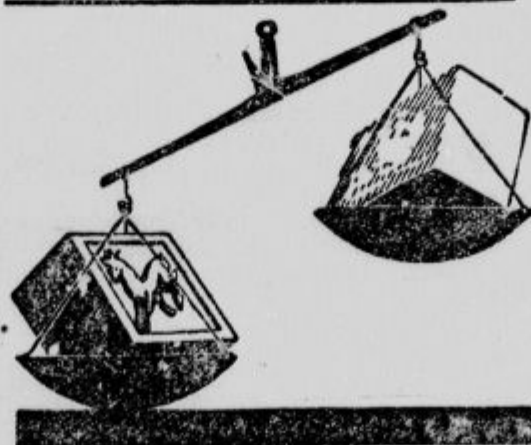
Pravo, resnično narodno edinstvo je potisnjeno nazaj za par mesecev. To je, gospoda, čisti dobiček, če se kralj spusti v

naše politične prepire. Vi veste, da je v teh prepirih marsikaj dobrega in slabega. Tu je cvetje in trnje, čistost in blato, a pot skozi ta teren je opasna za vse, ki nočejo biti z blatom oškropljeni.

Oni, ki so kralju svetovali, naj gre po tej poti, niso branitelji monarhije. Noben iskren monarhist ne bo svetoval kralju, naj gre po oni poti, ki so mu jo svetovali — radikali. Ako se bo visokim činiteljem kaj zgodilo, potem nočemo biti krivi. Vdili smo ga po najlepši poti. Ker to ni šel, odklanjamo vsako odgovornost. Bilo je mnogo poskusov, ali noben brez — radikalov. Z njimi ni bilo sodelovanja! Tista dva taktiki; to sta dve politiki. Sedaj govorje tudi radikali, da je temeljna poteza njihove politike sporazum s Hrvati. Kaj pomeni to? Tudi Pribežević pravi, da je za sporazum... To pomeni, da je ideja sporazuma objela in objema vedno širše sloje ljudstva. To je velik dobiček in uspeh naše dvomesečne politike. Radikalom gre za oblast, ne za delo. Rekli so: Pogajati se hočemo z Vami samo tedaj, če vlada odstopi. In njihova zahteva je bila na dvoru sprejeta. Kot predsednik vlade nisem niti takoj doznal za to namero. Posameznikom se je reklo, da je demisija potrebna. Mislim sem, da so te zahteve neresne, dokler ni takrat aktivni minister (Dr. Marinković pri večerji na dvoru) izvedel neposredno, da se drugi ustavni faktor čudi, da vlada še ni podala odstopa. (Vzkliki: Oho! Oho!) še ni podala demisije. (Vzkliki: Oho! Oho!) Takrat sem odšel na dvor in vprašal, ali kralj res želi našo demisijo. Kralj je to potrdil.

Glede volitev je g. Davidović izjavil: »Če bodo teptali ustavo in državljanske pravice, tedaj se bomo mi demokrati lotili v danem trenutku tudi drugih sredstev in metod (Tako jel živijo!) in bomo našli izhod iz težkega položaja, v katerega je država zašla vsled trme blaznih politikov. To je naša dolžnost in pravica.« (Burno odobravanje!)

1. »Kdor nevarnost ljubi, bo v nji poginil.« veli sv. Duh (Prid. 3, 27). — Po skušnji pa vemo, da je današnje dni največja nevarnost slabo časopisje in sploh slab tisk;

**MILO „GAZELA“ ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI**

vse manjvredne, cenejše izdelke.
DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI

PO SVETU

Konec železničarske stavke v Avstriji. Zo večdnevni pogajanjih med avstrijskimi železničarji in vlado se je dosegel sporazum in zadnjo sredo se je na vseh avstrijskih železnicah zopet vpostavil redni promet. Vlada se pa še vedno nahaja v krizi. Za državnega kanclerja (ministrskega predsednika) je bil zopet izvoljen dr. Seipel, ki pa še ni sestavil ministrske liste. Pojavile so se neke težkoče radi zahtev, ki jih posamezne avstrijske dežele v zadevi uprave stavijo na centralno vlado.

Italija. Zadnjo sredo se je otvorilo zasedanje italijanskega parlamenta. V prvi seji, ki je bila namenjena zgolj formalnosti, je komunistični poslanec Repossi ostro napadel fašistovsko vlado radi zločinskega umora socialističnega poslanca Matteottija, kar je fašiste silno razburilo. Isti dan so se vršile v Rimu velike demonstracije proti parlamentu in vladi. Socialistični poslanci so se med otvoritveno sejo parlamenta odpejali na Matteottijev grob, na katerega so položili venec, ki so ga pa nato fašisti odstranili in ga vrgli v reko. Opozicija je sklenila, da se ne bo udeleževala sej parlamenta, ker je fašistovska vlada uvedla pravo strahovladu in niti poslanci niso varni življenja pred nasilnimi fašisti. Izdala je manifest na narod, v katerem ga opozarja na neznosno politično in gospodarsko stanje, v katero so ga spravili fašisti.

Prvi nastop nove angleške vlade. Na večerji, ki so jo priredili na čast novi angleški vladi, je imel njen predsednik Baldwin velik govor, v katerem je razvijal politične smernice nove vlade. Povedal je, da ne bo razdiral tega, kar je napravil njegov prednik Mac Donald, ampak bo nadaljeval njegovo delo. Nova vlada bo storila vse, da utrdi politični in gospodarski položaj angleške države.

JOHAN
se dobi v vseh
specerijskih prodajalnah

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. dublé

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Štejnburgova 7

NOVIČAR

d Balkansko nasilje. V naši državi smo doživeli že marsikaj nasilja od zgoraj. Nasilij, kot jih izvajajo sedanji vlastodržci, pa ne pozna zgodovina nobene države. Vedno in povsod je veljalo: stalno nameščenega uradnika ne more nihče pognati z mesta, če ni zakrivil kake hudobije. Sedaj pa so pognali v hribe celo množico krščanskih učiteljev, ki so bili po vseh postavah pravilno in postavno nameščeni. To je tako vnebovpijoča krivica, da kliče naravnost po božjem maščevanju: stari, zaslužni učitelji s kopo otrok — marš. In te vnebovpijoče krivice prihajajo od gospodov, ki so v sodni preiskavi, ker so zlorabljali uradno štampljo za privatne kupčije ter oškodovali državo za 35.000 Din. Može, ki bi morali sedeti v ječi, komandirajo celo množico učiteljev v hribe samo zato, ker so krščanski. Dr. Korošec je tenkovestno gledal na to, da se pri nameščanju ni zgodila nobena krivica, zato so tudi liberalni učitelji, če so imeli pravico, prišli do svojih mest, velesrbski priganjači pa se ne boje roke božje, ki jih bo radi teh vnebovpijočih krivic gotovo še udarila. — Povsod pa se vidi, da je glavni nagib preganjanja vedno isti: sovraštvo proti veri in cerkvi.

d **Otvoritev železnice Ormož—Ljutomer—Murska Sobota** je določena na soboto, 22. t. m. Slavnostni vlak odide iz Ormoža med 8. in 9. uro dopoldne. Središče slavnosti bo v Ljutomeru.

d 150 ljudi pobitih. V Južni Srbiji so Srbi te dni brez vzroka pobili 150 muslimanov ter jim požgali hiše. Oblasti niso nikogar zaprle. Velesrbi izvršujejo svoj načrt.

Amerikansko pismo.

Dalje.

Naj Vam še malo povem o slovenskih farah v mestu Clevelandu. Fare so tri: v Clevelandu pri sv. Vidu, v Newburgu pri sv. Lovrencu in v Collinwoodu. Največja je fara sv. Vida, šteje okrog 4000 družin. Slovenci niso preveč raztreseni po mestu. Od ceste 35 do 82 med St. Clair Ave in Superior prebivajo večina sami Slovenci. V cerkev se oddaljeni vozijo z avtomobilom. Cerkev z drugimi farnimi poslopji stoji na vogalu Norwood- in Glass-cest. Cerkev je že stara kakih 35 let, je lesena in v teku let večkrat za nekaj čevljev podaljšana.

Znotraj ima precej čedno obliko in na sredi cerkve je kupola. Drugače je pa nizka in ima zelo ozka in majhna navadno barvana okna. Le v dveh kapelah so taka okna kot v drugih večjih cerkvah. Altarje ima tri, a maševati se more le pri velikem altarju, ki je popolnoma gotičen, dasiravno ni cerkev ne romanska ne gotična. Prostorna je in 900 ljudi je lahko v cerkvi. Lepa ni, ker je že zelo umazana, krasijo jo le krasne podobe Jezusovega in Marijinega Srca. Za lepšavo teh dveh podob zelo skrbi neki Oger, ki gotovo na leto zda več 100 dolarjev. Od zunaj je cerkev črna in s črnim tovarniškim drobnim prahom pokrita. Če se le malo dotakneš kakšne stene od

zunaj, imaš takoj umazano črno roko. Zunaj cerkve vedno leži okrog in okrog vse vrste papirja, kar dela slab utis na tujca, dočim je pri drugih cerkvah zunaj lepo snažno. Zraven cerkve je lesena župnijska hiša, ki je zunaj prav tako črna in umazana kot cerkev.

Ima majhno sprejemno sobo, potem dve večji sobi, ki služijo za pisarne in hranjenje farnih knjig. Od zgoraj pa ima gosp. župnik eno čumnato kot spalnico in je manjša kot vsaka samostanska celica. Na drugo stran cerkve je stara šola sv. Vida, ki pa že razpada in se podira, dasi so v njej še tri učne sobe in na vrhu dvorana za zborovanje farnih društev. Na vogalu med cesto 61 in Glass stoji pa prekrasna nova šola sv. Vida z 22 učnimi sobami. Uredba šole je najmodernejša. Sezidal jo je sedanji župnik Ponikvar l. 1911., pomagala sta mu pri tem njegova kaplana Oman in Bombač, zlasti slednji se je zelo trudil v pridigah in drugače, da so pred par leti plačali dolg. Šola je dvonadstropna, z velikanskimi okni, prostornimi in visokimi sobami in širokimi hodniki. Visoka je tako, da lahko vidiš z drugega nadstropja lep kos mesta Clevelanda.

Videl sem v Chicagi in Clevelandu mnogo katoliških šol, a slovenska šola sv. Vida daleko vse druge nadkriljuje. Pač v Lorain, ki je blizu Clevelanda, so lansko leto sezidali prav tako lepo šolo pri angleški fari Matere božje.

Sestrna hiša je nasproti šole in je tudi lesena. V njej stanuje 16 do 19 sester, ki so razun kuharice vse učiteljice. Poleg sester pa še 7 katoliških deklet poučuje miadino. Mladina ni slaba, dobro poučena in lepega obnašanja. Vedno pod nadzorstvom sester pridno hodijo otroci k sv. maši vsak dan in večkrat v mesecu k sv. obhajilu. Dal Bog, da bi tudičasom več fantov iz te naselbine šlo v višje šole in semenišče ter tako postali duhovniki in voditelji svojega ljudstva.

H koncu popisa največje slovenske naselbine v Ameriki moram omeniti, da nabirajo tu že nekaj časa denar za novo cerkev.

d **Požar.** Iz Zaplane pri Vrhniki nam poročajo: Na Martinov večer je pogorel posestnik Fr. Trčku velik vezan kozolec. Zgorelo je čez 100 voz krme, 13 voz in vse drugo poljedelsko orodje, tako da veliki posestnik niti enega živinčeta ne more prerediti. Kdo je zažgal, se ne ve.

d **Pogorelo** je v nedeljo zvečer v Notranjih Goricah pri Brezovici več kozolcev in par podov z vso precejšnjo množino krme. Prihitele okoliške požarne brambe so preprečile, da se ogenj ni razširil na bližnja hišna poslopja. Kako je nastal ogenj, doslej še ni pojasnjeno.

d **Boj poljskim mišim** so napovedali v hrvaškem Posavju, ker so pretile opustošiti vso zimsko setev. Poljedelska šola v Križevcih razpošilja v ogrožene kraje steklenice s tifusnimi bacili. Tekočina se po-

meša z litrom vode, v katero se potem namoči kruh. Miš zboli na tifusu in v par dneh pogine. Bolezen je nalezljiva in se širi od živali do živali. Na enak način so pred več leti Nemci rešili velikanska polja v Severni Nemčiji.

d **Se en spomin našim dragim rajnikom.** Mesec vernih duš se nagiba h koncu. Spominjajmo se še enkrat prav živo naših dragih rajnikov. Priložnost, to na prav lep način storiti, nam nudi »Mašna zveza za Afriko«. — Zato vpiši sebe in svoje drage v »Mašno zvezo za Afriko«. Udje so deležni 300 sv. maš, katere se berejo vsako leto v Rimu v kapelici sv. Petra Klaverja. Kot udnino je treba poslati enkrat za vselej milodar samo Din 3.— na naslov: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 3. Kdor želi tudi sprejemno podobico, prosimo naj pošlje še za poštino.

d **V Križankah v Ljubljani** ima v četrtek zvečer odotna Moška in mladeniška Marijina družba izvencerkveni sestanek, h kateremu so vljudno vabljeni tudi katoliški očetje-nečlani, ki jim je mar vzgoja učeče se mladine. Pričetek ob 8 zvečer.

d **Konja je hotel ukrotiti Filip Simič** iz Hrude v Hercegovini. Konja, ki se nista pustila vpregati, sta bila last njegovega sosed. Simič ju je hotel s težkim delom privaditi na red. Po neprevidnosti pa se je mož preveč približal enemu izmed konj. Udaril ga je s kopitom v trebuh tako nevarno, da je Simič v par dneh v bolnici umrl.

d **Samomor.** Na ljubljanskem gradu se je radi stanovanjske bede obesil 37 letni brusač Ivan Škrbec. Obesil se je v sobi vpricho žene in otrok, ki pa niso dejanja takoj zapazili.

d **Konj umoril človeka.** V Sarajevu se je te dni v hlevu Perere odtrgal konj in zdirjal na prosto. Nasproti je prišel uradnik ruski begunec Paščenko. Konj se je navalil nanj in mu zadal tako težke poškodbe, da je v bolnici umrl.

d **Zverinski čin** je izvršil te dni sin mlinarja Kolačka v Dolnj. Daruvaru. Na prigovarjanje svoje žene in njene matere je ubil očeta, da bi tako dobil neomejeno oblast nad posestvom. Očeta je zadavil z rokama, polmrtvega vrgel pod mlinsko kolo, nato pa vsega razmesarjenega vrgel v potok.

d **Lepo Miklavževo darilo** za naše male je »Misijonski koledarček za mladino 1925«. Ima lepo naslovno sliko: »Jezus reši zamorčka sužnjac in prav mične ter obenem poučne povestice mešane s podobami. Cena samo Din 2.50, pri naročbi 12 izvodov eden povrh. — Tudi »Klaverjev koledar za sv. leto 1925« se v ta namen toplo priporoča. Kdor ga še nima, naj si ga naroči. Razen druge zabavne in poučne vsebine ima letos novo himno sv. Petra Klaverja s notami. Cena samo Din 4.—, pri naročbi 12 izvodov eden povrh. — Oba koledarčka se dobijo pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 3.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 16.

d Uradna izjava. Z ozirom na dopisa iz Bevk pri Vrhniki v »Jutru« z dne 14. novembra in zadnji »Domovini« se uradno izjavlja, da ta dopisa neodgovarjata resnici, ker na tukajšnjem pokopališču sploh ni grobov v vojni padlih vojakov. — Vodstvo osnovne šole v Bevkah, 15. novembra 1924. Šolski upravitelj: Kristan, m. p.

d Verouk uvajajo v šole — v Severni Ameriki. V tem oziru prednjačita državi Georgija in Karolina. In vendar je ondi pouk veronauka svobodni in pri nas? Najraje bi krščanski nauk iztirali še iz — cerkve.

d Posnemanja vrednot. Slušateljice ameriškega vseučilišča v Hakenzaku so sklenile, da se odpovedo vsem nepotrebnim toaletnim sredstvom, da se hočejo dostojno oblačiti, da opuste kajenje, kletvino in zvečenje gumija. — Da bi jih posnemale naše »moderne« dame!

d Požar v rudniku. Minuli teden je vsled razpoke shrambe za plin nastal požar v rudniku Monte Cenis v Solingenu blizu Mainza. Celo mesto je bilo zavito v neprodiren oblak. Število žrtev je ogromno. Na pomoč so dosli ognjegasci iz vse okolice.

d Nenavaden krstni boter. V državi Argentinijska se je našemu rojaku Bončugi z otoka Hivara rodil sedmi sin. Po določbi ustave mu je bil krstni boter predsednik republike, ki je dal otroku poleg bogatega darila tudi svoje ime.

d Lasno žogo v želođu je imela neka mlada ženska, ki je radi silnih bolečin prišla na zagrebško kliniko in so jo ondi operirali. Dognali so, da je ta čudna žoga tekem časa nastala iz las, ki jih je ženska v svoji nervoznosti grizla in požirala.

d 10 ljudi s plesa v smrt. Dne 3. nov. se je vračala v Chicagu v avtomobilu večja skupina plesalcev z maskeradnega plesa. Ker niso bile prečnice zaprte, je hotel šofer mirno voziti preko železniške proge. V tistem trenutku pa je privozil tovorni vlek in povozil avtomobil. Bilo je 10 mrtvih in 30 ranjenih. Čuvaj, ki ni spustil prečnic, je bil takoj aretiran.

d Velika nesreča na železnici. Blizu Londona je dne 3. t. m. skočil s tira osebni vlak. Na mestu mrtvih je ostalo 12 oseb, ranjenih pa nad 200 potnikov, največ obrtnikov in trgovcev.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Nova nasilja Italijanov nad našimi rojaki. Minuli teden so Italijani vsled lažnive ovadbe občinskega komisarja iz Slapa pri Vipavi aretirali večje število tamkašnjih slovenskih fantov. Poslanec dr. Besednjak je za nje interveniral pri državnem pravdnistvu, nakar so fante zopet izpustili. Komaj pa so ti prišli v svojo rojstno vas, so prišli orožniki, jih polovili in odgnali v zapore. Vse ljudstvo je nad tem nasiljem Italijanskih oblasti zelo ogorčeno.

Ustanovitev slovenske pevske šole v Gorici. Izobraževalno društvo »Mladika« v Gorici bo v kratkem osnovalo za svoje članke slovensko pevsko šolo.

Nesreča v Biljah pri Gorici. Zadnji teden je 49 letni Rafael Tomažič opazil v nekem zidu naboj in ga je hotel izrjaviti. Pri tem pa je naboj eksplodiral in nesrečnega moža raztrgal na kosce.

Šolska avtonomija v Gorici. Vse šole v Gorici so prišle pod vodstvo in upravo občinskega sveta. Do sedaj jih je upravljala državna oblast.

Nesreča v idrijskem rudniku. V idrijskem rudniku se je prežgodaj vžgala mina in je težko poškodovala dva delavca.

VOJASKE ZADEVE.

Vprašanje. Rojen sem 1901 in sem služil samo 3 mesece pri vojaki, potem sem bil pa oproščen kot hranilec. Rad bi šel v inozemstvo. Ali dobim potni list? — F. N. V.

Odgovor. Vojaske oblasti nimajo nobenega vpliva na izdajanje potnih listov. Razume se, da tudi v inozemstvu lahko poiščete službo, da morete vršiti svojo dolžnost kot hranilec. Za potni list se morate obrniti na okrajno glavarstvo ali sedaj: »sresko poglavarstvo«. Predložiti boste pa seveda morali vojaško odpustnico, oziroma potrdilo, da ste oproščeni.

Skrajšan rok — polni rok. Iz došlih nam vprašanj razvidimo, da še vedno ni jasno, katera službena doba v bivši Avstriji se smatra za polni, oziroma skrajšan rok. Zato zopet ponavljamo, da so tisti, ki so služili v bivši Avstriji tri leta, pri deželni bramborici pa dve leti, služili polni rok. Enoletni prostovoljci, kakor tudi tisti, ki so služili samo dva meseca, so služili »skrajšan rok«. Med vojno je služil le tisti »polni rok«, ki je služil kot aktivni vojak, ne pa rezervist ali črnovojnik. Tisti, ki pri rednem naboru pred vojno ni bil potrjen, pa je potem šel v vojni služil, čeprav tri leta, ni služil »polnega roka«. Tudi oni ne služijo »polnega roka«, ki je bil sicer potrjen za polni rok, pa je bil nato predčasno kot hranilec ali vsled bolezni odpuščen.

Vprašanje. Imam sina, rojenega 1903 in služi sedaj polni rok 18 mesecev. Prvi sin je služil med vojno in je sedaj invalid brez noge (30 odstotkov). Drugi sin je tudi služil v Avstriji in poleg tega v Jugoslaviji. Isti se je poročil in ni več doma. Ali ima tretji pravico do skrajšanega roka in kam naj se obrne?

Odgovor. Vprašanje je nejasno, ker niste povedali, ali sta prva dva služila kot aktivna vojaka in koliko časa. Opozarjamo vas na tozadevno notico v zadnjem Domoljubu in na gornje pojasnilo o »skrajšanem« in »polnem« roku, iz katerih boste prav lahko ugotovili, koliko časa bo moral služiti vaš tretji sin.

Vprašanje. Moj brat, r. leta 1904, je bil letos potrjen na polni rok. Jaz sem rojen 1890 in sem bil potrjen 1911 na polni rok, a sem nato služil le 2 meseca. Ali je mogoče mojemu bratu izprostiti skrajšan rok? A. K.

Odgovor. Nikakor ne more vaš brat služiti skrajšanega roka, ker nista pred njim dva družinska člana služila polni rok. Preberite gornja pojasnila in notice v zadnji številki Domoljuba.

Dopisnike opozarjamo, naj pazno čitajo notice o vojaških zadevah, da bodo že sami lahko spoznali, kakšne pravice jim po zakonu pristojajo. Pogosto se ponavljajo enaka vprašanja, na katera smo že odgovorili, kar bo gotovo izostalo, če bi dopisniki pazno prečitali vsa tozadevna pojasnila.

POLITIČNI ZAPISKI

p »Za kralja ali proti kralju!« Dr. Zerjav je proglasil volilno geslo, da bo šlo pri prihodnjih volitvah »za kralja ali proti kralju!« S tem je seveda hotel reči: kdor je za kralja, bo volil mene, kdor je proti kralju, bo volil SLS. Ali misli dr. Zerjav, da bo SLS zato enega volilca manj imela?

p Da bi laže zapirali poslance so državni tatovi dosegli, da je vlada razveljavila poslansko imuniteto. To se ni zgodilo še v nobeni državi. Ječe pa državnih tatov ne bodo rešili, pač pa bo njihov končni poraz še hujiši.

p Zaščitnica državnih tatov, brezverska Domovina, ki jo izdaja dr. Zerjav, bo zopet kot povodenj zalila našo slovensko domovino. Ljudje, lopate v roke, da boste ta velebrski gnoj sproti kidalj iz hiše.

p Proti Hrvatim in Slovincem. Vlada, v kateri ni nobenega Slovenca in nobenega Hrvata, se neprenehoma posvetuje, kako bi se izvedel pritisk na Slovence in Hrvate, da bi 8. februarja velesrbi in njih plačanci dobili večino. Velesrbski minister dr. Zerjav ima nalogo, da naredi načrt, kako Slovenijo prisiliti na kolena pred velesrbskim centralizmom, Pribečević pa ima v načrtu Hrvatsko. V Sloveniji bodo radikali in liberalci podpirali vse stranke, ki bodo šle proti SLS, ker edino ta je nevarna korupciji, centralizmu in državnim tatovom, na Hrvatskem bodo razpustili Radičevu stranko ter ji razveljavili vse kandidatne liste, isto bodo ukrenili z Nemci in macedonskimi muslimani. Z nasilji in krvjo upajo radikali in liberali državni veletatovi doseči večino v narodni skupščini.

p Besede in dejanja. Notranji minister je izjavil, da ne sme nihče brez kazni odrekati veljavnosti obstoječim postavam. V istem hipu pa vladni gospodje sami tako grdo kršijo obstoječe postave, da ne vemo, če sploh še kakšna postava velja. Državni svet kot najvišji in končno veljavni razlagavec postav razsodi, da se vlada nima nič vtikati v Kmetijsko družbo, par dni nato pa vlada imenuje svojega komisarja nad Družbo, postave pravijo, da se stalno nameščen učitelj ne sme premestiti razen če je kaj hudega zakrivil, za kar se mora vršiti najprej preiskava — vlada je pa kar nemoteno premestila celo vrsto izvrstnih stalno nameščenih učiteljev ter brez razpisa na njih mesta imenovala druge.

p Novo nasilje nad Kmetijsko družbo. Državni svet je kot zadnja instanca razsodil, da se ministrstvo nima nič vtikati v zadeve Kmetijske družbe — zato je bilo nepravilno, da je bil svoj čas, ko je vendar obstajal odbor, imenovan vladni komisar, odbor pa razgnan. Davidovičeva vlada je prejšnje stanje zopet vsaj deloma upostavila, da je imenovala poslevoedečega pod-

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
njivo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne dobiš

SIROM · DOMOVINE

ST. VID NAD LJUBLJANO.

(Razno.)

Tovarna »Storac« je vpeljala avto-vožaje med St. Vidom in Ljubljano. V soboto 15. t. m. je napravila prve poizkuse. Ko se izvrše še nekatere reparature na avto-omnibusu, bo vožnja redna trikrat dnevno, štirikrat popoldne. — Zvonarna in livarna v St. Vidu je od avgusta lanskega leta do sedaj vili 177 zvonov, največji je tehtal 2100 kg, najmanjši 12 kg. Sedaj je v delu nekaj srednje velikih za Bosno. Začela je pa tudi s izdelovanjem malih zvončkov za strešnike pri oltarju. Zvončki imajo po izjavi tovarnarja to lastnost, da jih je mogoče pač upogniti ali stlačiti, ne pa ubiti. — Loterijski odtok za novi ljudski dom priporoča starem nakup srečk kot Miklavževu darilo otrokom. — Po dolgem pritiskanju in iskanju je županstvo od krajnega šolskega sveta dobilo proračun šolskih stroškov in dohodkov za l. 1925. Dohodki so proračunjeni na 1730 Din, stroški pa na 102 600 Din, torej bo s občinskimi davki treba pokriti 100.870 Din. Največje postavke med stroški so: kurjava 33.000 Din, 30 odstotni prispevek k proračunu za 1924 26 200 Din, vzdrževanje šole 12.000 Din, šolski sluga 8000 Din, upostavitelj ograje in prebarvanje že postavljene 14.000 Din, razne šolske potrebe 2500 Din. — Marijin vrtec in Marijino društvo je sedanja vlada propovedala na vseh šolah, tudi na ljudskih. Starši, sedaj veste, kaj imate pričakovati od ljudi, ki jih priporočajo in volijo liberalci in samostojneži. Volitve se bližajo, samostojneži bodo zopet hinavsko zavijali, češ, da niso zoper vero, da se pri volitvah ne gre nič za ali zoper vero itd. Kako sveto sta pred predzadnjimi volitvami voditelj samostojnežev zagotavljala, da so samostojneži za avtonomijo itd., po volitvah so pa besede susedili in se liberalcem prodali. Besne videli, da bo pri sedanji volitvah ravno tako. Zakaj, liberalci imajo sedaj zopet na razpolago državno blagajno, kamer davkoplačevalci nosimo denar brez prenehanja. — Nadučitelj Bajec in učitelj Poberaj sta kar nepričakovano in nasilno (proti vsakemu redu in proti vsem pravilom) upokojena, odstavljena od službe. Zakaj? Ker sta vedno izpolnjevala svoje kršanske in stanovske dolžnosti in se kot taka nista marala ukloniti tukajšnjemu školstvu in orjunsu. Pravijo, da na njih mesto prideta Smajdek iz Kratine in Macarol iz Šmartina; tudi Muren baje pride iz Šmartna, ker je goreča sokolica. Zatrjujejo, da St. Vid mora postati sokolska in orjunska trdnjava za ljubljansko okolico.

KAMNIK.

(Prosvetno delo.)

Društvo »Kamnik« je pričelo s urejenim izobraževalnim delom. Da bi se kar najširše plasti ljudstva mogle udeleževati predavanj, se je pričelo s prosvetnimi večeri. Ti združujejo koristno s prijetnim. Predavanje, petje, deklamacije oziroma kak dramatični prizor daje tem večerom zanimivost in mnogoličnost. Doslej so bili štiri prosvetni večeri, vsi izborne obiskani. Predavali so gg. dr. Fran Grivec, vsenilski profesor, g. kona. svetnik Janez Kalan, profesor dr. Vinko Sarabon in dr. Srečko Zamljen. Vsa predavanja so bila časa primerna in veskosti zanimiva. Predavatelji so mojstrsko obdelali svoje snov, predavali zares poljudno, da so bili poslušalci s vsemi predavatelji zelo zadovoljni. Društveni odbor je sklenil, da bo preskrbel redno vsak mesec za tako predavanje in si bo predavateljev poiskal sam. Dramatični odtok je prav tako pod spretnim vodstvom gg. Rojca in Josipa Graška obljubil svoje sodelovanje, da bodo vsi prosvetni večeri zanimivi in vabljivi. Vsak prosvetni večer naj pokaže notranje delo društva na vseh poljih izobrazbe. S tem je izobraževalno delo odločno stopilo v esprejde, kar je bilo tudi potrebno.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

(Kuharski tečaj.)

V Savljah se te dni vrši kuharski tečaj, ki ga je pripravil dr. Zibert pod firmo kmetijske podružnice in s državno podporo, torej s denarjem vseh davkoplačevalcev, in bi moral biti dostopen vsem

dekletom brez razlike stanu ali stranke, ki bi tudi želele gospodinskega pouka. Vse priprave so se izvedle popolnoma tajno. Dasi niso mogli najti dovolj obiskovalk, imajo jih le 14 — ni smel dr. Zibert Laje na ukaz demokratov javno povabiti ukaželjni deklet, tili so se menda, da bi ne bila »šupac« preveč oklerikalna. Gotovo vsi odobravamo, da se skrbi za potreben gospodinski pouk, protestiramo pa odločno proti temu, da se k tečaju, ki se prireja na državne stroške, ne dovoli udeležba vsem, ki jim je tečaj namenjen.

DOBRNICA.

(V slovo.)

Slov. kat. izobr. društvo v Dobnici je pričelo dne 9. t. m. igri: Dva gluha, burka v enem dejanju in dr. Ivo Cepnik: Pogodba, veseloigra v dveh dejanjih, in sicer prve v tej sezoni — ter zadnje pod vodstvom našega gosp. kaplana Jankota Rastresen. Koliko lepih iger, poučnih predavanj so se pridružili za dobo bivanja gosp. Jankota v Dobnici. Mi tanje, kako smo se vedno veselili dolgih zimskih večerov, ko smo bili vabljani — k večerim sestankom v društveno dvorano, ko smo slišali toliko zanimivega, poučnega — za sedanjost in bodočnost. Ne, nismo se strašili iz daljnih vasi, ob slabem vremenu priti v središče fare — kajti vedeli smo, da nas s veseljem pričakuje, ter s prijazno besedo sprejme — naš dobri duhovni oče. — Ako je bil kateri izmed tovarišev žalosten, otožnih misli — takoj je znal — potskati pravo stran, govoril mu prav kot dobri oče svojemu sinu. Slutili smo — in prišlo je — da si moral za vedno nas zapustiti dragi Janko — ki smo te tako — ljubili. Tisodera hvala Ti za ves trud, ki si ga imel s nami. Odšel si — a Tvoj duh živi med nami. Bog Vas živi dragi Janko na novi službeni poti! — Vaši tanje.

SMARTNO PRI LITILI.

(Žrtve centralizma.)

Is naše fare so še letos trije tanje pri vojakih (v Macedoniji) umrli: Leop. Urbančič iz Sentjurja, Alojzij Fortuna s Rednega vrha in Martin Potisek iz Vel. Kostrelnice. Ljudje, potrti in jezni, hočejo, da naši tanje v domačem kraju služijo. Tanje pa pravijo, da raje doma umro ke v tujini. — 14. t. m. je obhajala gđ. Rozi Sore 50 letnico zvestega službovanja v gradu na Grmačah.

BEVKE PRI VRHNIKI.

(Naprodni lažnivec.)

Oba: Jutro in Domovina sta se zaletela v našega g. nadučitelja radi grobov v vojni padlih vojakov. Poznamo dopisnika po petju in pitju. Takih grobov pri nas sploh ni. Res sta pokopana dva strnarjca, ki pa nista — padla vojaka — pač pa padla alkoholika. In za te grobove nismo vedeli niti vaškani, kaj šele novodošli g. nadučitelj. In hinavce gre, položiti nekaj cvetja zato, da se potem hvali in drugega denuncira. Razumemo, zakaj blati sedaj — ko je druga vlada. — Tudi v naše društvo se zaganja dopisun. No pa kaj? Ali zato, ker delamo? Zato ker se izobražujemo in se pripravljamo, da nastopimo s igro? Saj se poznamo. Dopisun kliče na pomoč vse oblasti — naj pokliče nekoga da bo varoval in vodil njega samega. Berčan.

RIBNICA.

(Razno.)

Volilni boj veledemokratov se še pričinja. Redno seje liberalnih sotevce se vrše slednji večer v parlamentu, kjer prerokujejo, da bo novi belgrajski parlament imel malo drugučno večino kot doslej. V prvi vrsti sem opazil še najbolj navdušenega za nove »Paprikaš« vlade ribniškega kovača Janeza Lesarja, po domače Martinovca s Mlake.

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljše ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 16.

Ako piješ »BUDDHA« čaj, živiš že na zemlji raj!

a davke se pa liberalci nič ne pritožujejo, nekateri se govore, da bi bili lahko še malo večji! Jaz pa rečem, da ravno v Kibnici pobirajo od nekaterih tako visoke svote, zlasti osebo dohodnine, da je še prehujo. Vedo seveda vsi, kdo je glavni krivec pri odmeri teh svot, a za enkrat se mu še pustil, a zadnjič! Zapustila sta nas g. kaplana Pirkovič in Gostiša, ki jih ohranimo v hvaležnem spominu. Meščanska šola še ni gotova, tudi tramvaj še ne vozi s koledvorja na trg! Čas je, libera ribniška, da to enkrat izgotovite. Pa drugič kaj več, zdaj moram na vlak, da ne zamudim!

St. Vid nad Ljubljano. Z ozirom na nasilno upokojevit g. nadučitelja Bajca in g. učitelja Poberaja izjavljamo, da ne priznamo imenovanja novega šolskega upravitelja. Opozorjamo novoimenovanega voditelja, da bomo porabili prvo priliko, da ga odstranimo. Naj se torej zaveda, da je štirim petinam občanov vsiljen in da se mu ne bo zgodila krivica, ko bo moral odtod. — To in nič več kot naš odgovor na najnovejši akt nasilja. — Krajevni odbor SLS v St. Vidu n. Ljubljano.

DOB.

(Proslava Meškove pidesetletnice.)

Katoliško prosvetno društvo v Dobu je proslavilo pidesetletnico pisatelja Meška v nedeljo, dne 9. novembra s sledečim sporedom: 1. Tamburanje: »Svibanjska ružica«, »Časak radosti«, »Lepa naša domovina«; 2. Deklamacija Gregorčičeve pesmi »Srce«; 3. Predavanje o Mešku; 4. Deklamacija Gregorčičeve »Naš narodni dom«; 5. Petje mešanega zbora: »Ujetea pičla tožba« in »Prepenenje po domovini«. Prireditvi je z zanimanjem sledilo okoli 150 poslušalcev.

ST. JERNEJ.

(Ponoven poziv.)

Ker mi »junaki« dopisnik lažnivega »Kmetijskega lista« ne more ničesar dokazati, kar bi bil zakrivil pri občinskem gospodarstvu, se je spravil na moje privatno gospodarstvo, ki ga prav nič ne briga. Ko bi se bil dopisnik podpisal, kot sem ga v »Domoljub« pozval, bi mu tudi javno odgovoril. Ker pa nima v sebi toliko časti, da bi se podpisal in ker jaz ne vem s kom imam opraviti, zato pozivam strahopetnega dopisnika, naj se čimprej osebno zaslasi v mojem stanovanju v St. Jerneju 37, kjer bo dobil primeren odgovor. — J. Krhin.

BOROVNICA.

(Orlovski telovadna akademija.)

V nedeljo, dne 23. novembra ob 3. uri popoldne priredi borovniški orlovski odsek v dvorani izobraževalnega društva telovadno akademijo. Spored je zelo obširen in pester: petje narodnih pesmi, govor, izbrane telovadne točke brez orodja na orodju in končno spevoigra-komedija v treh dejanjih »Kovačev študent«. Med odmori bo igral tamburaški zbor. Vsi Borovničani ste vabljeni, da se akademije v obilnem številu udeležite, zlasti ker je to edina telovadna prireditelja, ki jo borovniški orlovski odsek letos priredi.

ISKA VAS PRI IGU.

(Občna zbora Kmetijske podružnice.)

V nedeljo, 19. oktobra seje vršil pri nas občni zbor za kmetijsko podružnico. Na precej čuden način se je vršil ta občni zbor. Oklican je bil pred larno cerkvijo na Igu v nedeljo 19. oktobra ob četrti na 8. zjutraj, da se še isti dan ob 9. uri popoldne vrši občni zbor v Iški vasi. Mnogi volilci so daleč po celo uro, kako naj bi prišli na volitev pravčasno? Druga nepravilnost je bila ta, da se je občni zbor vršil v gostilniških prostorih samostojnega Urenk Miba, med tem, ko je bila še vedno vsaka volitev v šoli. V gostilni se ni niti vedelo, kdo je prišel volit in kdo je gost. Vseh članov Kmetijske podružnice je 41, za katere je ta gostilniška soba gotovo premajhna! Ko smo prišli volit, je bila ura v gostilni 7 minut čez 9. A nam niso pustili voliti, češ da je volitev že končana. V gostilni je sedel nekdo, ki se je delal za komisarja! Ta lažni komisar je tudi rekel nam, da je njegova ura že pol desetih in da smo volitev zamudili! Eden naših mož mu pove, da imamo mi še svojo uro, po kateri se ravnamo, da ne potrebujemo nobenega komisarja iz Ljubljane, ki bi nam kazal na svojo uro. Ta dični lažni-komisar, ki sploh ni imel pravice

biti na občnem zboru, je tudi rekel nekaterim našim možem, da nimajo pravice volit, ker niso plačali članarine. Može smo temu »gospoduc« dokazali, da imamo vsi plačano članarino vsak iz svojega! Izvolili smo na tem občnem zboru za delegata samostojnega Janeza Kavčič. — Ker je bil ta občni zbor neveljaven, smo se pritožili na Kmetijsko družbo in navedli vzroke, zakaj se pritožujemo. Zato se je vršil v nedeljo 2. novembra drugi pravilni občni zbor, ki je bil na praznik Vseh svetnikov oklican! Ob 9. uri smo prišli pred šolo, da gremo volit v našo šolo! Pa kaj se zgodi? Šola je bila zaprta, gospod učitelj so te prejšnji dan baje odšli v Ljubljano. Imeli smo občni zbor pred šolo — in glej: na pravilno sklicani občni zbor ni prišel nobeden naših nasprotnikov, tako korajšni so bili. V odbor so izvoljeni samo naši možje in za delegata za občni zbor Kmetijske družbe je bil izvoljen g. Jožef Zeleznikar, posestnik v Iški vasi. Ta občni zbor se sicer ne bo smel vršiti gotovo po zaslugi prijatelja kmetov Zerjav! A pri volitvah 8. februarja bomo možje iz občne Iske vas še storili svojo dolžnost kot Slovenci in kot kmetje!

VELIKO MRASEVO (ZUPNIJA CERKLJE OB KKKI).

(Nova podružnica cerkev.)

Pred nekako sto leti je v naši vasi, ki šteje do 60 hiš, stala cerkva sv. Petra in Pavla. Pa je raspadla, tako da danes ni drugega kot le še nekaj v zemlji ležečega fundamenta. Ostanke cerkve t. j. skale in kamni so vaščani porabili pri zidanju svojih poslopij. Pa smo lani sklenili in rekli: »Z cerkvenega kamna so naše domačije, gospodarji, vzemimo se in postavimo novo cerkev!« — Rečeno — storjeno! Ni še cerkev dogotovljena, toda, če je božja volja — prihodnje leto bo. Pred stroho je pa več kot en mesec že, čeprav smo začeli zidati šele koncem julija. Cerkev, ki bo dolga 20 m in 10 m široka, visoka pa s stolpom 25 m. je narejena po istem načrtu kot ona v Krškem na pokopališču. Kako smo zidali? Teško, toda jeklena volja premaga vse! Tudi to nas ni ustrašilo, da dva izmed vaščanov nista hotela nič sodelovati. Če bi pa našli one, ki so s dušo in telesom prišli za delo, bi morali navajati preveč imen. Bomo to storili, ko bo lična zgradba dogotovljena. Tudi v sosednji šentjernejški župniji smo našli veliko dobrotnikov. Tudi te ovekovečimo prav tako, kot naše rojake-dobrotnike Amerikane. Kelikor je do danes narejenega, je vse plačano. Ni pa malenkost, če se pomisli, da je to desetak vložene v stavbo — če bi računili vse — nad pol milijona kron. Pa če jih bo še dvakrat toliko treba, bomo dali in prav dobro vemo, da ne bo zato nikomur posestvo prodano. — Vaščani, ne pozabimo, da delamo: Bogu v čast, sebi v častno veselje in večno korist, potomecem pa v ponos!

FRANCELJ, kje si pa kupil to krasno **OBLEKO?** Kje drugje, kakor pri MIH. LAPUHU v Škofji Loki na Spodnjem trgu. Ali ne veš, da star pregovor pravi: »Le Lapuh v Škofji Loki, te z obleko srečnega napravil.« 7125

Pozor! Najcenejše **usnje** daje v Lukovici in najboljšo **usnje** — **ANDREJ OMERSA**, ki tudi kupuje **SVINJSKE KOŽE** po najvišjih dnevnih cenah. 7115

Pozor, kmetovalci - obrtniki!

Prevozni mlini za domače mletje (pogon 3 KS) so na ogled in prodajo. Podboj, Sv. Petra c. 95, Ljublj.

Kuharica perfektna in pridna, ki se dela ne boji, z dolgoletnimi spricavali, se išče za stalno službo proti dobri plači. — Ponudba na: **MACA JAKIČ** — Krmelj, šent Janž. 7129

Lastni izdelek Najcenejše So'ldne cenel

In najboljše TEHTNICE

Izdeluje **STANKO PESJAK** — KRANJ. Poizkusitel Prepričajte se!

Kmečko posestvo SE PRODA v Dravskem goskem št. 40 pri Litiji, vložek št. 90, katastr. občina Sv. Anton, in **HIŠNO POSESTVO** št. 96 v Lokah pri Trbovljah. Pojasnila daje notar dr. **JOSIP KREVL** v Litiji.

Mlinarja izurjenega in zanesljivega sprejemem v službo. — **IVAN KOSIŠA**, mlinar, Illov pri Kranju. 7193

NAZNANILA

n **Sv. Rupert v Slov. gorah.** Naš novi Orliški krožek priredi v nedeljo, dne 32. t. m. ob 15. uri v prostorih stare šole gledališko predstavo: »Golarica naše ljube Gospe«. — Prijatelji mladine, pridite!

n **Jekica pri Ljubljani.** (Pevska prireditelja.) V nedeljo, dne 23. t. m., točno ob 3 popoldne priredi pevski odsek K. I. D. svojo lastno pevsko prireditev. Na sporedu so pevske točke mešanega, moškega in ženskega zbora. Poleg tega tudi komična spevoigra »Kovačev študent«. Igra te vrste se igra prvič na našem odru. Zato bo za marsikatero to nekaj novega. Vsi prijatelji petja in smeha, tudi iz okolice, prav prijazno vabljeni.

n **Šmartno pod Šmarno goro.** Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo 23. t. m. ob 3 popoldne v društveni dvorani predavanje s sklopičnimi slikami: Od Trsta do Kotor! — Pridite!

n **Lom.** Prosvetno društvo priredi 23. in 30. novembra igro »Na dan sodbe« (spisal J. Volc). Čisti dohodek bo za spomenik v vojski padlih vojakov v fari. Pridite!

n **Selska podružnica slov. planinskega društva** bo prihodnje leto zamogla na Ratitovcu novozgrajeno kočo otvoriti, ker je tudi znotraj že oprema toliko dogotovljena. Kako surovo in brezvestno je, da nekateri nepridipravi ne morejo markacije in markacijskih tablic pustiti pri miru! — Občni zbor bo 23. novembra popoldne v Zeleznikih.

n **St. Vid pri Stični.** Vsem članom Kmetijske zadruge v okolici šentviške poslovalnice poročamo, da je dobila zadruga dosti novega blaga za obleke, posebno barkentov, cajgov, kontanine, rut itd. Vse to blago more zadruga dati članom po nizkih cenah in opozarjamo člane, da se sami prepričajo, da ima zadruga prvovrstno blago in po nizkih cenah. V zadrugi dobite tudi koledarček Kmetijske zveze.

n **Nadomestne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani.** Vsi imetniki (namestniki, poslovođe, zakupniki in obratovodje) trgovinskih in drugih obrtnih podjetij v okolišju ljubljanskega okrajnega sodišča se opozarjajo na razglas oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani glede razpisa nadomestnih volitev za obrtno sodišče v Ljubljani, glasom katerega morajo vsi navedeni podjetniki vpsolati predstojniku občine, v katere okolišju se nahaja obratovalsko podjetje, najkasneje do 29. nov. podatke, potrebne za sestavo volivnih imenikov. Vsaka prijava mora vsebovati ime in priimek imetnika (namestnika, poslovođe, zakupnika, obratovodje) obrata, natančno stajališče in vrsto obrata ter ime in priimek, starost (po letih) in poklic v obratu morebiti zaposlenih delavcev in delavk, ki so nad 20 let stari (stare) in bivajo nad leto dni v tuzemstvu. Pripominja se, da vajencev in vajenk ni prijaviti ker nimajo volivne pravice. — Javne trgovske družbe, komanditne družbe, delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, družbe, zavodi in društva morajo obenem imenovati izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje in za izvrševanje volivne pravice, osebo, ki zanje odda glasovnico. Glede te osebe je prijaviti nje ime in priimek, starost ter poklic.

Z VAČ. Ker pade sv. Andrej na nedeljo, se vrši sejem na Vačah pri Litiji v ponedeljek, 1. decembra 1924. 7236

Od min. za trgovino in obrt konc. **KROJNA ŠOLA**, Židovska ulica 5, otvori 22. novembra zimski krojni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje. Kroj pristoi brez poskušnje, je lahko razumljiv, da se ga lahko tudi nešivilje tekom tečaja priuče. Izdelovanje in razpošiljanje najmodernejših poljubnih krojev. Vpisovanje od 8. do 12. in od 2. do 7. zvečer. Pouk je čez in dan in zvečer. Za krojače in šivilje z dežele na željo hitrejši pouk v posebnih urah. 7243

Šmarogorski zvonovi. Pridno se zbirajo darovi za nove zvonove ter imamo že par stotisev kron nabranih. Toda do zdaj ni še polovica potrebnega denarja. Ako bi vsak bralec vsaj mal drček poslal, recimo enega »kovača«, pa bi bilo zadost. Cerkev sama nima razpoložljivega denarja; razna nujna popravila na Gori v bližnji bodočnosti izključujejo možnost, da bi se denar od rednih

(Dajte glej na naslednji strani spodaj!)

GOSPODAR

IV. Sadjarstvo za kupčijo.

Temeljno načelo našega kmetijskega gospodarstva mora biti, da po možnosti iz vsake panoge skušamo izbiti kaj za prodaj. Za sadjarstvo je to načelo še posebno važno, kajti ta panoga ne prizadeva prevelikih stroškov in je čisti dobiček iz nje razmeroma mnogo večji nego iz katerekoli druge. Upoštevati moramo dalje tudi to, da sadje v domačem gospodarstvu ni tako negotibno potrebno kakor drugi kmetijski pridelki (n. pr. krompir, žito itd.). Potrebščina za dom je z ozirom na množino pridelka razmeroma majhna in se temveč lahko proda, ako je roba za trgovino sposobna.

Pri temle zadnjem stavku se moramo pa malo pomuditi. Okrog njega se bo sukalo vse naše nadaljine premišljevanja. Za trgovine sposobno robo moramo torej pridelovati.

Ze večkrat smo povedali kakšna roba je to, pa bo treba povedati še in še. Jabolka so zaenkrat pri nas trgovsko izvozno blago. Vsa druga sadna plemena hodijo vpoštev le bolj za dom ali kvečjemu za medsebojno domačo kupčijo. Jabolka so pa jako različna. V sadni veletrovinu imajo veljavo samo zimska, trda, trpežna jabolka dobrih namiznih sort. Končno zahteva sadna trgovina — in to je glavno — enotno blago, to se pravi: malo sort, a od tistih velike količine — na vagone. Da naš dosedanji sadni pridelek tem zahtevam vobče ne ustreza, mora biti jasno vsakomur, ki je s premislom bral prejšnje tozadevne članke. Seveda pridelamo mnogo jabolk, tudi treznih, zimskih je dokaj vmes, toda manjka enotnosti. Ze v eni občini je brez števil sort. Kaj pa šele v enem ali vee okrajih! Na stotine vagonov jabolk, toda prav malo enotne kupčijske robe!

Tu je zagata, iz katere bo rešitev vedno težja, čimdalje bomo odlašali s popolno preuredbo našega sadjarstva. Skrajni čas je, da pride v kri in meso slehernega sadjarja prepričanje, da je v pridelovanju enotnega sadja je rešitev našega sadjarstva. Skrajni čas je, da se otresemo dosedanje površnosti in krenemo v drugo jasno smer, da opustimo zastarelo pridelovanje sadja za dom, in da se oprimo na sadjarstva za kupčijo. To naj bo skupni smoter vseh sadjarjev, ki imajo priliko pridelati večje množine sadja. Ta edino pravi smoter je treba zasedovati z vso odločnostjo, vstrajnostjo — pa tudi edinostjo — vse do tje, da bodo vsaj vsi večji sadjarji v posameznih pokrajinah, ki imajo prilično enake podnebne in talne

razmere, pridelovali povečini samo tri, štiri določene, zimske, namizne sorte jabolk, ki so prikladne za kupčijo. To bo sadjarstvo za kupčijo.

Bojazen, da bi potem ne bilo dovolj sadja za dom, je prazna. Saj so kupčjske sorte še tembolj sposobne za domačo uporabo, ako jih hočemo obrniti v ta namen. Sicer se pa tudi ni treba bati, da bi se reformacija našega sadjarstva izvedla tako splošno in temeljito, da bi se popolnoma zatrla razne sorte, ki so sposobne samo za domačo uporabo. Prepričani bodimo, da bo kljub vsem naporom še vedno preveč sadja za sadjevec in žganje.

Sadjarji! Tako ne more dalje! Niti leta ne smemo več izgubiti. Zamujenega je že preveč.

Pretakanje vina.

Pri pretakanju vina zasledujemo sledeče namene: najprej da ločimo mlado vino od drož in potem, da ga spravimo v čim ožji stik z zrakom. Prvo pretakanje se vrši od konca novembra do konca februarja, kar je odvisno od kakovosti vina. Zelo važno je pogoditi pravi čas pretakanja za vsako vino posebej. Pretakati moramo tedaj, ko je dovršeno kipenje; torej se najprej pretočijo lahka vina, ki prej pokipe, dočim sladka, gosta, težka vina lahko še počakajo. Vina iz gnilega in zelenega grozdja in ona, ki imajo duh po gnilih jajcih (t. j. od žveplovega vodika), pretočimo čimprej.

Ko vino pokipi, se drože uležejo na dno. Drože obstoje po največ iz odmrlih kvasnic, nadalje iz sluznin, beljakovin, vinskega kamna itd. V njih dobimo tudi škodljive glivice, posebno ako je grozdje gnilo ali pokvarjeno. Mrtve kvasnice služijo po smrti kot hrana tem škodljivim glivicam, ki jih prično razkrajati, pri čem se pa vino lahko pokvari. Posebno zavrelka je večkrat posledica nepretočenega vina. Delovanje teh škodljivih glivic v vinu preprečuje alkohol in nizka toplina. Torej pri močnem vinu in v dobri hladni kleti se ni bati, da bi se vino prehitro pokvarilo.

Tudi deino razkrajanje kisline se vrši potom posebnih glivic iz drož, vsled tega je priporočljivo mlado vino pustiti še nekaj časa na drožah. Pravi čas za pretakanje vina se mora torej dobro pogoditi. Proizgodaj ga ne smemo pretočiti, ker se lahko dogodi, da nam vino, ki še ni popolnoma zavrelo, v novem sodu vsled pomanjkanja kvasnic ne more pravilno pokipeti.

Marsikatero vino postane pri pretakanju motno in to najprej tedaj, če je bilo potom posebnih glivic iz drož, vsled tega je priporočljivo mlado vino pustiti še nekaj časa na drožah. Pravi čas za pretakanje vina se mora torej dobro pogoditi. Proizgodaj ga ne smemo pretočiti, ker se lahko dogodi, da nam vino, ki še ni popolnoma zavrelo, v novem sodu vsled pomanjkanja kvasnic ne more pravilno pokipeti.

raztopne v vinu. To je vzrok motnosti vina. Po prvem pretakanju se pusti vino, da se umiri, učisti, t. j. da se navedene snovi zopet sesedejo na dno ter da postane vino čisto. Potem vino zopet pretočimo. Tekom prvega leta pretakamo lahka vina navadno le dvakrat, boljše, zlasti močnejša vina pa tudi štirikrat. V drugem letu pretakamo vino le enkrat, kvečjemu dvakrat, v poznejših letih pa le po enkrat.

Kdaj je doba za pretakanje vina, dožemo lahko s sledečim poizkusom. Belo steklenico napolnimo z mladim vinom ter jo držimo nekaj časa v topli sobi. Če se vino začne čistiti odgoraj, tedaj je čas za pretakanje. Če ima pa vino preveč sluznastih snovi, potem ta preizkus ne uspe; vendar moramo tako vino tudi pretočiti in ga čimbolj spraviti v dotiko z zrakom. Dobro je pri pretakanju vina iz gnilega grozdja sod dobro zažveplati, da uničimo škodljive glivice.

Pri pretakanju kakor pri vseh delih z vinom in močtom moramo posebno natančno paziti na čistoto sodov, vseh posod in priprav, ki pridejo v dotiko z vinom, kajti ta so največkrat vzrok pokvarjenim vinom.

Oskrbovanje prašičev pozimi.

Glavni pogoj za umno prašičerejo je pač primeren svinjak in umestno oskrbovanje živali. Svinjak naj bo dovolj prostoren, zračen, svetel, suh, čist in primerno topel. Navadno so kmetijski svinjaki zelo slabi, majhni, da se dorasla žival v njih komaj obrača; o zračnosti in svetlobi niti govora, kajti svinjak mora biti posebno po mnenju naših gospodin, zadelan tako, da ne more vanj niti žarek solca, pa tudi ne sveži zrak. Suh pa tako, da se od njega kar cedi in da prašič v mokroti leži; o čistosti in snagi niti ne govorimo; o toploti pa nam pričajo dovolj bolne noge prašičev, prehlajenje, kašljanje in druge bolezni.

Izmed največjih pogrškov naših kmetijskih svinjakov so tla sestavljena iz okroglega lesa, skozi katere naj odteka mokrota v spodnji prostor, kjer se zbira gnoj in gnojnica. Naravno je, da posebno pozimi prodira skozi taka tla mrzel zrak v svinjak in povzroča prepih; ta pa prehlad in največkrat bolne noge. Ta pogršek je nujno potreba odstraniti, drugače prašiči v takih svinjakihi le slabo uspevajo. Svinjak, posebno kjer so mladi prašiči, mora imeti najmanj 14—16 stopinj toplote. Tla naj bodo tako napravljena, da mokrota takoj odteče; pa tudi gnoj moramo vsak dan odstraniti iz svinjaka in skrbeti za suho stelo.

Prašičem dobro dene, če se jim dovolj vsak dan malo sprehoda po svežem zraku, tudi pozimi ob mrazu. Ta jim ne škoduje, vendar ne smejo biti predolgo zunaj. Ko čuti žival, da jo zebe, skuša že sama priti nazaj v svinjak. — Svinjak kakor tudi korita je držati v največji snagi. Korita je pogosto umivati in jih vsak teden enkrat namazati z apnenim beležem, da se uničijo škodljive glivice plesnobe. Apno samo prašičem ne koristi. Oskrbovanje prašičev je poveriti samo najzanesljivejšim ljudem.

dobrodošel mogel porabiti za zvonove. Cerkev je romarska, ni v nobeni sesekli, pod njen zvon ne spada noben posestnik-gospodar in zato je vse odvisno le od romarjev, da dobi zopet nove zvonove. Dragi bralci!

Vasj maj položi dar
Mariji na oltar.

Kmetijsko posvetovanje.

(Daije.)

Mlekarski instruktor Anton Pevec je podal sliko mlekarstva v Sloveniji, njegov gospodarski pomen za kmetijstvo, razvojne zmožnosti v raznih okrajih Slovenije z ozirom na najboljše vnovcevanje mleka, masla in sira, kar je v zvezi z večjo ali krajšo daljavo od naših mej. Temeljito je tudi obravnaval pospeševanje mlekarstva s strani države in zasebnikov; opisal je delovanje državnih mlekarskih odborov in mlekarskih odborov gospodarskih korporacij; strokovne mlekarske zveze, mlekarske zadruge in zasebne mlekarne. Važna je izobrazba v mlekarstvu, ki jo razširimo potom mlekarske šole in potom strogega nadzorstva podpiranih mlekar. Tudi kupčijo z mlekom in mlekarskimi izdelki bo treba osredotočiti v zadružnih mlekarnah, produkcijo masla in sira pa zboljšati s primerno zdravno konkurenco. Glavne smernice mlekarstva bo pa treba ugotoviti v posebnem zakonu.

Referent za konjerejo živinozdravnik Fran Černe je orisal stanje naše konjereje ter posebno poudarjal vzroke nazadovanja te kmetijske panoge v zadnjih letih, predvsem s kakimi težočami je bila združena preskrba žrebcev v dobi po prevratu in posebno njih prehrana na državni žrebčarni na Selu. Omenjal je nujno potrebo po dobrih toplokrvnih, posebno pa mrzlokrvnih žrebcih, ki jih bo na vsak način treba nakupiti v inozemstvu. Da pa v bodoče naša konjereja glede plemenjakov ne bo vedno odvisna od inozemstva, bo treba začeti izdatno podpirati domače rejce dobrih plemenjakov. Glavne naloge, ki nas čakajo pri povzdigi konjereje, so preskrba dobrih plemenjakov, ureditev kupčije s konji, posebno pa pri odprodaji žrebet v inozemstvo, za kar bo treba za tehati izvozne olajšave; nadalje je zelo važno pri konjerejih vzbujanje smisla za samopomoč, kar se doseže le s strokovnim poukom, s premovanjem konj, razstavami in dirkami. Podpirati treba tudi konjerejske strokovne organizacije, ki v veliki meri pripomorejo k povzdigi te za nekatere kraje Slovenije važne kmetijske panoge. S takim delovanjem bi naša domača konjereja pridobila tisto važnost, ki jo je svojčas imela.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 17. t. m. Naš dinar notira v Curihi 7.50 centimov. Na domačih borzah stane: 1 švic. frank Din 13.42 do 13.52, 1 franc. frank Din 3.69 do 3.74, 1 lira 3 do 3.03, 1 češka krona Din 2.07 do 2.09, 1 zlata marka Din 16.60, 1 dolar Din 68 do 69, 1 funt šterling Din 320 do 325. Za en dinar dobimo 1023 avstrijskih kron ali 1080 mažarskih kron. 1 rumunski lej stane 0.39 Din, 1 bolgarski lev 0.50 Din.

g Vrednost našega denarja za časa Davidovičeve vlade. V Davidovičevi vladi je bil finančni minister bosanski muslimanski Hrvat dr. Spaho. Pod njegovim ministrovanjem je vrednost dinarja v drugih državah zelo zrastle. Ko je ta mož prevzel finančno ministristvo, je 100 naših dinarjev ve-

ljalo v Švici 6 in pol frankov; ko je pa po treh mesecih to ministristvo zopet izročil radikalni Stojadinoviču, je 100 naših dinarjev veljalo že 7 in pol švicarskih frankov. Sedaj pa že kaže dinar zopet padajočo smer.

CENE.

g Cene v trgovini na debelo v oktobru. Cene v oktobru so vzlic višjemu tečaju dinarja neznatno poskočile. Najbolj je vplival porast cen pri sadju in sadnih pridelkih. V tej skupini so se podražile suhe češnje, vino in žganje zaradi zelo slabe letine češpelj in grozdja. Vse ostale skupine, razen kolonijalnega blaga, so padle. Najbolj so padli napram septembru industrijski proizvodi, ki jih uvažamo: bombaž, kovine, železo in steklo. Pri skupini kmetijskih pridelkov se je koruza zelo pocenila, dočim so pšenica, moka in živinska krma nekoliko dražja. Živino in živinski proizvodi so padli za 1 odstotek, in sicer so padle cene perutnine in ovcam, poskočile pa so govedom, svinjam in jajcem. Kava in sladkor so se podražili, drugo kolonijalno blago je pa pocenilo. Uvoz je padel na minimum. dočim izvoz povolno napreduje. — V oktobru so se podražili najpotrebnejši življenjski predmeti, kar niti najmanj ne odtehta pocenitev za splošni konzum manj važnega blaga. Poskočile so cene pšenice, moki, goveji živini in prašičem, jajcem, sladkorju, kavi, sadju, to je glavnim živilom, samo koruza je nekaj pocenila. Iz tega torej razvidimo, da se je življenje v oktobru v kljub ugodnemu stanju dinarja podražilo.

g Tržišče z žitom. Položaj na žitnem trgu se je nekoliko ustalil ter izgleda, da bodo cene pšenice nekoliko poskočile. Povpraševanje po moki je živahnejše. Vendar se kupčija ne more povoljno razvijati, ker vlada veliko pomanjkanje gotovine in zahtevajo prodajalci kupnino pri odvzemu blaga. Cena koruzi še vedno pada, ker je njena letina izredno dobra. Že sedaj prihaja na trg naravno sušena koruza v zadostni množini.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene je razumeti za blago, postavljeno v Ljubljano: pšenica domača Din 385, bačka 430, koruza bačka stara Din 335, oves bački Din 340, laneno seme Din 675, pšenična moka bačka na bazi nulera Din 625, pšenični otrobi srednji Din 210, krompir Din 120, Fižol original franko Ljubljana: ribničan Din 450, prepeličar Din 460, mandalon Din 400, fižol očiščen franco Postojna tranzit: ribničan Din 550, prepeličar Din 580, mandalon Din 485 do 500. — Jabolka franco nakladalna posta'a Din 1.75.

g Tržišče s sladkorjem. Ko so sladkorne tovarne sklenile kartel in zvišale cene sladkorju, se je ustavila vsa kupčija in nikdo ne kupuje več tega blaga. Konzum se je namreč že prej založil z blagom po nizki ceni in sedaj lahko čaka, ne da bi pristal na sedanje visoke cene. Sladkorni kartel je pod tem pritiskom že nekoliko znižal cene, vendar ne še dovolj. Če bo hotel razpečati svoje velike zaloge, bo moral s cenami še nižje. Na cene bodo najbrž vplivale tudi državne tvornice, ki ne bodo imele biti v kartelu.

g Tržišče z umetnimi gnojili. Poraba umetnih gnojil te jeseni je mnogo slabša nego lani, ker primanjkuje kmetovalcem denarja. Največ se povprašuje po Tomasovi žilindri in kalijski soli. Cene so že več časa nespremenjene in notirajo za 100 kg vključno vreče, brutto za netto: apneni dušik Din 320—330; 17 do 18 odstotna Tomasova žilindra Din 130 do 140, postavno železniška postaja naročnika; 40 odstotna kalijska sol Din 140 do 150; 16 odstotni rudninski superfosfat Din 100 do 110, postavno železniška postaja naročnika.

g Tržišče z lesom. V splošnem vlada na svetovnem trgu zastoj v celi lesni kupčiji izvenemši pri drvah za kurjavo, kar je posebno neugodno za izvozne države. Vzlic temu se cene nekako zboljšujejo. V Sloveniji in na Hrvaškem so celo znatno poskočile, kar pa nima pravega razloga. — Vsled visokih cen je zastala kupčija z Angleško, Francosko in Belgijo. Tudi Italija kupuje samo mehki les in še ta drugovrsten in slabjši. Na Špansko se izvažajo naša jelovina in hrastovi pragi. Drva gredo v Italijo in na Mažarsko, ki jih plača na meji po 2800 do 2900 Din kubični meter. Tudi v drugih državah, kakor so Romunija, Češkoslovaška, Avstrija je opaziti zastoj kupčije s stavbenim lesom.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 15. t. m. Cene so notirale za kg žive teže: volji prvovrstni Din 13.75 do 14.50, volji rejeni 13.25 do 13.50, vprežni voli Din 12.50 do 13, biki lažji Din 10 do 11, krave rejene Din 10 do 11, krave klobasarice Din 7 do 8, teleta težja debela Din 17 do 17.50, teleta lažja Din 15.75 do 16.75, teleta zaklana za kg mrtve teže Din 22 do 22.50, prašiči peršutarji Din 15.50 do 16.50, prašiči debeli Din 17 do 18, prašiči zaklani Din 20 do 23, kostruni debeli Din 8 do 9. — Sprememb v cenah ni bilo. V bodoče je pričakovati nazadovanje cen za govedo, ne pa za prašiče, ki bodo ob mrzlem vremenu ostale čvrste.

g Živinoreja v Sloveniji 1924. Vsled dvoletne suše v letih 1921 in 1922 je živinoreja v Sloveniji kakor v celi državi neobičajno nazadovala ter izkazovala padec od 37 odstotkov. V minoletem letu 1923 se je pa začela zopet dvigati, kar opazimo pri letošnjem štetju januarja meseca. Opomogle so si vse vrste živine, edino ovce zaznamujejo ponoven padec, to pa vsled tega, ker kupčija s tem blagom stalno nazaduje. Našelo se je v Sloveniji letos: konj 53.000 (v letu 1923 50.000), goved 379.000 (348.000), prašičev 291.000 (261.000), ovc 57.000 (59.000), koz 16.000 (15.000), perotnine 907.000 (806 tisoč) in čebelnih panjev 62.000 (53.000). Štetje živine za celo državo pa izkazuje manj ugodne številke.

NAREDBE.

g Ukinitve prepovedi trgovanja s srebrnim denarjem. Finančno ministristvo je z dne 7. oktobra ukinilo zabrano trgovanja s srebrnim denarjem: dinarji, kronami in perperji v notranjem prometu. Ta zabrana je bila izdana 27. februarja 1922.

g Znižanje carine na krompir v Švici. Švicarski zvezni svet je za dobo od 20. decembra 1924 do najkasneje 30. aprila 1925

znižal uvozno carino na krompir za polovico, to je od 2 frankov na 1 frank. Povod za to znižanje je izredno slaba letina krompirja v Švici. Konsumenti zahtevajo, da se pobiranje carine na krompir sploh ukine. — Pričakovati je torej, da pojde spomladi tudi iz Slovenije krompir v Švico. Zaenkrat pa je prevoz krompirja vsled mraza prenehal.

g Prepoved uvoza lesa v Švico. Po poročilih zagrebških listov je švicarska vlada z dnem 17. oktobra prepovedala uvoz stavbnega in drugega lesa. Od sedaj naprej je za uvoz tega blaga potrebno posebno dovoljenje sekcije za uvoz in izvoz zveznega departmana za javno ekonomijo v Bernu. Ta prepoved je bila izdana za to, ker države z nizko valuto preplavljajo švicarski trg z lesom.

RAZNO.

g Krma in sirarstvo. Osrednji zavod za preizkušanje sira v Bernu v Švici je vsem kmetovalcem, ki oddajajo mleko v sirarne za napravo ementalca, poslal opozorilo, v katerem jih svari pred krmljenjem molznih krav s sadjem in sadnimi odpadki. V tem opozorilu je omenjeno, da napravi krmljenje krav s sadjem in sadnimi tropinami mleko, ki povzroča prežgodno napravo lukenj in razpok v sirih. To je posebno opaziti pri ementalnem siru, ki vsled take krme precej trpi glede kakovosti. Vsled tega svarijo kmetovalce, ki oddajajo mleko v sirarne za ementalški sir, naj svojih molznih krav nikar ne krmlijo s sadjem in sadnimi tropinami. — Zanimivo bi bilo zasledovati ta pojav tudi pri naših sirarnah, posebno v Bohinju.

g Mali zimski pedic ali zmrzlikar je ponekod velika nadloga na sadnem drevju. Njegova gosenica obje do golega zlasti črešnje, pa tudi drugo sadno drevje, takoj ko spomladi ozeleni. Sedajle novembra meseca lezejo iz zemlje mali metuljčki. Samci letajo v mraku po sadovnjakih, samice pa nimajo kril, zato pa prav krepke noge. Takoj ko prilezejo iz zemlje, se jadrno napotijo do bližnjega drevesa, in hajd po deblu v vejevje. Ko se sparijo, zaleže vsaka do 300 jajčec naravnost v brstje. Spomladi, ko začne drevje odganjati, se izležejo iz teh jajčec gosenice, ki vjedó sproti vse zelenje, in cvetje. Gosenice lahko poznamo po hoji, ker »merijo pedi«. Odtod tudi njihovo ime. Pedica se je razmeroma lahko ubraniti. Baš te neprimlike, da samice nimajo kril, nam hodi prav pri obrambi. Ako jim namreč pri deblu zastavimo pot, da ne morejo na veje, je nemogoče, da bi zalegle gosenice na brstju. Taka zapreka ali past je nalašč v to svrhu prirejen lepljiv pas, s katerim opašemo deblo prilično poldrugi meter od tal. Pas naredimo iz 10 cm širokega traka iz močnega papirja, ki ga na dveh krajih z žico tesno privežemo h deblu ter namažemo okrog in okrog z goseničnim lepom (klejem). To je posebne vrste lepivo, ki se ne suši in ostane lepljivo po več mesecev. Nobena pediceva samica ne pride čez to zapreko, ampak vsaka obvisi na lepivu in pogine. — Goseničji lep prodaja trdka Chemotechna v Ljubljani, Mestni trg 10.

g B. Skaličy: »Kletarstvo«. Sploš-

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

GOSPODINJA

STREŽBA BOLNIKOV.

Zelo važno je, da strežnica vé, kako in kaj ima pripraviti; kadar pridejo bolnika previditi s sv. popotnico. Da ima posnažiti sobo, preobleči posteljo in kolikor največ se da tudi bolnika, je po sebi umevno. Vendar naj to ne dela zadnji hip pred duhovnikovim prihodom, da ima bolnik še tudi čas za pripravo za sprejem sv. zakramentov za umirajoče: sv. spovedi, sv. obhajila in sv. poslednjega olja. Pri tem je seveda zelo primerno, da mu tudi strežnica pomaga, deloma iz glave, deloma iz mašne knjige. Nekaj molitev za bolnike ima skoro vsaka mašna knjiga. Posebno pripravna pa je »Gospod, teci mi pomagati!«, ki jo je pred leti izdala Družba sv. Mohorja, ali tudi »Večna molitev«.

V sobi, kjer je bolnik, se pripravi miza, pogrnjena z belim prtom. Pred mizo se postavi nizka klopica (pručica), kamor mašnik poklekne. Na mizi je sv. razpelo, dve goreči sveči, posodica (kozarec ali škodelica) z blagoslovljeno vodo s kropilom (zeleno vejico) ter kozarec vode, v kateri si mašnik po sv. obhajilu umije prste. Razen tega naj bo na mizi še šest kosmičev bombaža (bate) ali prediva, s katerim briše mašnik po sv.

na knjižnica (znanstvena in strokovna zbirka) št. IV. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 60 Din, vez. 72 Din.

Naši vinogradniki so krvavo pogrešali to knjigo, ki jim naj bo navodilo pri pravi pridelanju pridelka in pri kletarstvu. Saj naše vinogradništvo je že precej na dobri podlagi in se lahko smatra da je napredno. Nikakor pa ne moremo tega trditi o kletarstvu, ki je v splošnem še zelo pomanjkljivo in nazadnjaško, kar je tudi vzrok, da pridelek ni tako prvovrsten kakor bi lahko bil. Upajmo, da bo ta knjiga veliko pripomogla k izboljšanju naših vin potom umnega kletarstva. Pisatelj podaja v tem delu vse v kletarsko stroko spadajoče pojave, od trgatve preko klenja, zorenja in šolanja vina do uporabe vinskih ostankov in odpadkov ter do pripravljanja buteljskih vin. Knjiga obravnava tudi ureditev in opremo vinskih klet, nadalje sestavine vina, njih lastnosti in kako se v vinu dočijo. Razpravlja tudi o vinskih napakah in boleznih ter kako se jih zdravi. Tudi dodatek o vinarstvih zadrugah je prav umesten. Vse te razprave so nazorno izpopolnjene s 85 lepimi, jasnimi podobami, ki izredno povečajo vrednost te knjige, ki je tiskana na finem papirju s čednim tiskom in jasnimi slikami. Knjiga »Kletarstvo« bo služila predvsem kmetijskim šolam in tečajem, toda prepričani smo, da bodo po njej marljivo segali tudi naši vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci in drugi interesi, ker jim bo pri praktičnem delu izvrstno služila. V primeri s cenami drugih knjig je »Kletarstvo« zelo poceni. Priporočamo jo torej v nabavo vsem zainteresentom.

poslednjem olju maziljena mesta, nekoliko kruha in soli, kozarec mlačne vode in prtič. Vse to rabi mašnik za izmivanje prstov po sv. maziljenju. Kosmiči bombaža, kol in kruh se potem zažgo, voda pa se vlije na ogenj.

Ko stopi mašnik v bolnikovo stanovanje, reče: »Mir bodi tej hiši!« Strežnik pa odgovori: »In vsem, ki v njej prebivajo!« Potem postavi sv. Rešnje Telo na mizo na razgrnjeni korporal, in posodico s sv. oljem tudi na mizo. Potem pokropi bolnika in sobo z blagoslovljeno vodo. — Nato bolnika spove, med tem časom pa domači zunaj sobe molijo sv. rožni venec ali druge molitve za bolnika. Nato pridejo domači zopet v sobo, mašnik moli kratke predobhajilne molitve in podeli bolniku sv. obhajilo po prav istem obredu kakor v cerkvi, le kadar mu podeli sv. obhajilo kot sv. popotnico, reče: »Brat (sestra), prejmi za popotnico telo našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki naj te varuje hudobnega sovražnika in privede v večno življenje. Amen.« — Potem moli z bolnikom kratke zahvalne molitve.

Mašnik pristopi zdaj k bolniku, mu da poljubiti sv. križ, potem prosi zanj božjega usmiljenja v litanijah, ki so nalašč v ta namen sestavljene. V litanije vplete tudi ime farnega in bolnikovega patrona. Pri teh litanijah se odgovarja: Prosi zanj (ali zanj), oziroma: Reši ga (ali jo) o Gospod. Po litanijah moli strežnik očitno spoved, mašnik pa prosi bolniku za odpuščanje grehov in naredi čezenj sv. križ, sam pa pristopi k njemu, naredi nad njim križ, mu drži desno roko nad glavo in zanj prosi pomoči anđelov in svetnikov. Precej nato mazili bolnika na posameznih čutilih s sv. oljem: na očeh, ušesih, nosu, ustnicah, rokah in nogah v podobi križa. Maziljena mesta sproti obriše z bombažem ali predivom. Pri maziljenju naj bolnik, ako more, moli: »O Bog, odpusti, kar sem grešil z vidom, sluhom itd.«

Po maziljenju mašnik moli tri molitve, da bi Bog podelil bolniku ne le dušne moči in tolažbe, ampak tudi telesno ozdravljenje, če je to koristno njegovi duši. Potem blagoslovi bolnika s sv. razpelom in moli, da bi ga Kristus branil, varoval in krepčal. Poslednjič mu položi na glavo desno roko in prosi, naj ga ozdravi Bog Oče, ki ga je ustvaril, Bog Sin, ki je zanj trpel, in sv. Duh, ki mu je bil vlit pri sv. krstu. Dá mu poljubiti sv. razpelo in ga opominja, naj se vda v voljo božjo. — V smrtni nevarnosti, ako je bolnik že blizu smrti, se vse nebstveno izpusti pri teh sv. obredih.

Poleg sv. zakramentov za umirajoče, pa sv. Cerkev tudi še naklanja bolnikom tele dobrote: duhovnik rad večkrat bolnika

2. »Beži pred grehi, kakor pred kačo; ako se jim bližaš, se te bodo lotili.« govori modri Sirah (Sir. 21, 2). — Slabo časopisje in sploh tisk je današnje dni ena najhujših strupenih kač, ki zastruplja milijone ljudi!

obišče, da ga tolaži, v smrtni nevarnosti mu podeli papežev blagoslov, zvezan s popolnim odpustkom, umirajočemu podeli sv. odvezo in počasi moli z njim, dá mu poljubiti sv. razpelo in moli molitve za umirajoče.

Kadar pri umirajočem ni navzoč duhovnik, naj eden domačih moli molitve za umirajoče, prižge blagoslovljeno svečo, ki pomenja njegovo živo vero, in večkrat pokropi z blagoslovljeno vodo.

Zelo važno je za domače in za strežnico, da pravočasno pokličejo duhovnika k bolniku, ki mu podeli pri popolni zavesti vse tri sv. zakramente, da je tako pripravljen za pot v večnost. Kako neresnična so marsikatera mrtvaška naznanila, ki pravijo »previden s sv. zakramenti itd.«, v resnici pa je bil že trd in nezavesten, ko so domači klicali duhovnika.

HIGIENA POSTELJ.

Postelja, ki stoji v vlažnem kotu, rada plesni. Taka postelja je dom udnice, zalega bramorjev in jetike. Postavi posteljo vselej v suh, svetel prostor, če je mogoče seveda. Plesniv posteljnjak nesi večkrat na sonce, zrači sobo poleti in pozimi, plesnive dele maži s petrolejem. V vlažnih kotih zarjavé peresa v peresnicah in postanejo gnezda pajkov. Peresnice je treba večkrat iztrkati in zarjavelo namazati z oljem. Ako odpusti pero, ga zveži in popravi, sicer se udara in žimnica se kviri. Da ne gre prah iz tal v peresnico, podloži debel papir na deske oosteljnjaka.

Odeje se navlečejo duha, vlage in prahu, mrčesa. Samo stepanje in solnčenje ne pomaga zadosti, bolje je, če moreš odejo oprati. Flanelaste odeje so v vsakem oziru boljše od batiranih, tudi operejo se lažje, bata se pa zakepa pri pranju.

Opere se batirana odeja tako: Namočijo jo za 6 ur v vodi, potem odlij tisto vodo in nalij drugo, tako premeni večkrat, dokler ni voda čista. V vodo vlijaj malo terpentina, odejo pa gneti rahlo, kakor bi gnetla kruh. Čisto raztegni po travi ali po mizi; če visi, se zgrbi bata navzdol. Suho odejo trkaj rahlo, da gre bata narazen. Odeje iz boljšega blaga se ne morejo oprati cele, treba jih je razparati, preskubiti bato in zopet sešiti. Zima se vrže v lug, dene v sito in oplakne v tekoči vodi. Tudi perje se opere in posuši — oprati bi bilo treba sploh vsako perje, preden se rabi za postelj, ker je perje navadno umazano in je tudi lahko od bolne živali. Kokošje perje ni posebno priporočljivo; stari ljudje pravijo, da se dobi od njega lahko bolezen v noge, ako je imela kokoš putiko.

Rjuhe je treba predjati vsak teden ali vsaj vsakih 14 dni, pa jih imajo marsikje po cel mesec na postelji. Saj ni, da bi morala biti rjuha čisto črna, kadar gre v perilo. V mestih, kjer dajejo perilo ven, se mora vse preliskati z vročim likalom, da se zamori, ako bi bilo kaj na perilu, ko pride vse skup od različnih strank. Bolnikovo perilo vrzi takoj v vodo in izplakni, preden pride v dotiko z drugim. Ne oblači perila, ki diši zato. Robce od nahodnega ali jetičnega vrzi sproti v vodo z razkužilom. Malo kisa ali soli ali terpentina na škaf vode zadostuje, ako ni drugega doma.

IZOBRAZBI

Versko preganjanje.

Kakor hitro je prišla nova vlada, v kateri sedita dva najzagrizenejša sovražnika vere in Cerkve — velesrba Pribečević in dr. Zerjav, že se je začelo preganjanje Cerkve in vere.

Pribečević je odredil, da morajo takoj vsi dijaki in učenci vseh šol izstopiti iz Marijinih družb in iz Orla.

Marijina družba je strogo verska organizacija, katere namen je, da se mladina pod njenim okriljem obvaruje tiste npravne propalosti ter podivjanosti, ki se je posebno v zadnjih letih pod vplivom svobodomiselnega in veri skrajno sovražnega sokolstva tako silno začelo zlasti med našo dijaško mladino. V Marijini družbi so se dijaki in učenci shajali k verskim nagovorom, kjer se jim je priporočala molitev, prejetanje sv. zakramentov, beg pred slabo priložnostjo. Utrjevala se je v njih vera, poglobljalo versko in čisto življenje, dajalo smernice za krščansko življenje. Nihče kot Bog in nekoliko spovednikov morejo presoditi, koliko mladih src se je v dijaških in šolskih Marijanskih kongregacijah obvarovalo padev v nenravnost, podivjanost in brezvero. Zato je celo silno mnogo liberalnih staršev, ki so radi pošiljali svoje otroke v Marijanske kongregacije, ker so se zavedali, da bo v njih otrok dobil trdnih smernic in krepke dušne opore v silnih nevarnostih dijaškega življenja.

Pribečević je to versko vzgojo dijakov prepovedal. Dijak se ne sme vzgajati, da časti in ljubi Marijo, dijak ne sme krepiti

svojega značaja pod okriljem Marijinim, dijak ne sme slišati pozivov, naj moli, prejema sv. zakramente in beži pred slabo družino, mlad človek, ki ga od vseh strani vlečejo v močvirje npravne propalosti, naj se potopi v tem blatul To je namen Pribečevićeve prepovedi. Jasno, ljudje, ki so brez vere, propali in podivjani, so najvernejši pristaši Pribečevićeve.

Prav tako je z Orlom. Orlovstvo odločno zahteva od svojih članov versko mišljenje in versko življenje po božjih zapovedih. To pa je zopet tisto, kar dr. Zerjavu in Pribečeviću na Orlu ni všeč. Zato je treba udariti po njem.

In kar je še značilnejše. Pribečević ni prepovedal obnem Sokola. V ogromni večini sokolskih društev se sicer ponočuje, pleše, pije in zapeljuje do jutra — to so splošno znane stvari, ki jih sokoli sami prav nič ne skrivajo — udriha se proti veri in Cerkvi, k maši se ne hodi (razen nekaj častnih izjem), doživeli smo slučaj najgroznejšega bogokletstva med Sokoli, toda vse to ne ovira Pribečevića, da ne bi celo priporočal dijakom in učencem sokola, nasprotno: prav take ljudi hoče vzgojiti svobodomiselnost.

Pribečević in dr. Zerjav pa naj nikar ne mislita, da sta s tem ubila versko vzgojo naših dijakov in učencev. Katakombe so katoliški cerkvi še vedno koristile, in naši dijaki, ki se bodo učili ljubiti in častiti Marijo v zavesti, da jih prav radi tega preganjajo, se bodo tembolj poglobili in okreptili v krščanskem življenju. Kri mučencev je bila vedno najplodnejše seme novih krist-

PREZIMOVANJE VRTNIC.

Čimbolj zlahtna je vrsta vrtnice tembolj občutljiva je proti mrazu. Zato potrebuje za zimo varstva, ki obstoji v odeji, da jo varuje v mrzli zimi pozebe. Zavarujejo se vrtnice na več načinov. Najbolj navadna in tudi najbolj priporočljiva je zakopati jih v zemljo, ki se napravi na sledeči način:

Visokorastle vrtnice s košem ali krono zavarujemo takole: Najpreje odrežemo vezi, s katerimi je bila vrtnica povezana. Nato odrežemo predolge poganjke, da krona, ki jo je treba zakopati in zasuti ni prenerodna. Pri korenini na tisti strani, kamor bomo upognili vrtnico, odkoplremo nekoliko zemlje. Tam kjer bomo zakopali krono skoplremo tako veliko jamo, da se krona do polovice skrije v njej. Sedaj zapognjemo previdno deblo in položimo krono v zato pripravljeno jamo. Na krono namerčemo zemlje toliko, da je vsa zakrita. Na vrhu pa namerčemo še listja, slame, mah in drugega vrtnega dračja. Pri starejših z dobro olesenelim deblom zadostuje, da pokrijemo le zlahtni del to je: krono. Pri mlajših ali čisto mladih pa moramo pokriti tudi deblo in sicer s slamo, listjem smrečjem ali pa vrtnimi odpadki.

Vrtnicam grmovkam najpref porežemo predolge izrastke, potem pripognemo

obrezane vršičke na tla in jih obtežimo ali pritrdimo s polenom, kosom opeke ali s kamnom, tudi z lesenimi kavlji jih lahko pritrdimo k tlom. Pokrijemo jih pa s slamo, listjem, mahom ali žaganjem. Na vrh pa naložimo še vejevja, najboljšje je smrečje. Da veter ne raznese kroni, naložimo še po vrhu kamenja, opeke ali sploh kaj obtežilnega.

Humson Rambler ne potrebuje odeje in ne drugega varstva za zimo.

Najboljši čas za zavarovanje vrtnic je cel november, ko začne že zmrzovati. Prezgodaj zakopane in pokrite poženo v toplu zavetju, in to jih slabi in jim škoduje.

V novembru je tudi zadnji čas, da pospravimo korenine odevelih svetle trajnice. Gomolje georgin poberemo previdno iz zemlje in jih spravimo v ne premrzlo in suho klet. Ravnotako izkopljemo korenine indijske kasve in jih spravimo na suh nepremrzel prostor. Čebule mečka (gladiolus) poberemo iz zemlje in jih spravimo na suhem prostoru.

Indijske kresnice (krizanteme) pa moramo dobro pokriti z listjem, slamo, mahom ali drugimi vrtnimi odpadki. Ravnotako moramo zavarovati: sadiko, (pajčolanko) tritomo, hortenzijo, auemono, lupinus in funkcijo.

janov, tako bo tudi preganjanje vernih dijakov, ki se nočejo utopiti v blatnem močvirju svobodomiselnega sokolstva, pognalo najgloblje korenine verski obnovi in poglobitvi naše dijaške mladine.

8. Kdor meni, da stoji, naj gleda, da ne pade,« govori sv. Pavel (I. Kor. 10, 12). — Skušnja pa kaže, da so baš današnje dni premnogi padli in še padajo, celo taki, ki so bili dobri in plemeniti, ob branju slabih časnikov in knjig;

Čujte zavedni katoličani.

V bližini mostu Rialto v Benetkah se oddaleč blišči na neki hiši napis: »Ecce summum opus papae!« »Glej! največje delo papežev.« S tem je mišljen papež Pij X., ki je umrl šele pred 10 leti, pa bo menda kmalu svetnikom prištet. On je namreč bil, ki se je vozil v svoji gondoli od hiše do hiše, od palače do palače in tako prosil svoje vernike potrebnih prispevkov, da je mogel ustanoviti katoliški časopis »Difeso«. In on je bil, ki je dejal: »Nobena žrtev mi ne bo preveč, da le ohranim »Difeso«. Če bo treba, rajši bom prodal svoj prstan in napsni križ in svoj kardinalski klobuk, le da ohranim »Difeso«. In isti kardinal je dejal pozneje kot papež: »Zastonj boste zidali cerkve in prirejali misijone in ustanavljali šole in vse mogoče dobre naprave, če ne boste znali orožja dobrega časopisja prav sukati nasproti slabemu časopisju.«

Podobno je še nedavno tožil francoski škof Belley v svojem pastirskem listu: »Velike so svote, ki smo jih izdali za napravo, popravo in olepšavo cerkva in kapel. Ah! In vendar bi bilo bolje, da bi bili vsaj polovico tega denarja dali za dobro časopisje!«

Isto piše škof Kilian v Limburgi v svojem pastirskem listu l. 1922: »Katoliškemu ljudstvu mora preiti v meso in kri zavest, da so darovi za tiskovni sklad za dobro časopisje današnje dni Begu ljubši in interesom Cerkve in duš včasih koristnejši kot pa naprava cerkvenih potrebščin in praznovanje cerkvenih slovesnosti.«

In slavni škof Ketteler je že pred 50 leti govoril: »Katoličan, ki ne podpira na vso moč katoliškega časopisja, se ne more imenovati dober otrok katoliške Cerkve.«

In avstrijski škof Gföllner v Lincu je dejal nedavno na nekem zborovanju: »Po leg vere je največja sila na svetu časopisje. Če nam katoličanom prebijejo črto katoliškega časopisja, potem nam bodo sovražniki Cerkve narekovali sramotnejši mir kot je bil oni v St. Germain.«

V Ameriki velja v premnogh škofijah kot šesta božja zapoved: Plačaj predpisane cerkvene davščine! jaz pa bi rad proglasil za šesto božjo zapoved ukaz: Naročaj in podpiraj dobro katoliško časopisje.«

Tako torej govorijo naši škofje o dobrem časopisju. V istem smislu pa pravi profesor Spirago o slabem časopisju: »Kdor s svojim denarjem plačuje slabo časopisje, ta se vojskuje zoper lastno Cerkev. In vsak tak katoličan naj se sramuje v dno duše; zakaj, kar bi ne storil nobeden

jud in noben pogan, to dela tak nezaveden katoličan.« In slavni govornik Kolb soglaša z njim, ko trdi: »Slabi časopisi so takorekoč akcijska podjetja, ustanovljena zato, da se iztrebi vera, čednost in domovinska ljubezen; dobro časopisje pa so akcijska podjetja, da se vera, čednost in domovinska ljubezen utrdi. Vsaka posamezna številka je delnica, s katero se udeležujemo na dobrem ali slabem podjetju. Kolikor več slabih časopisov si kupil, toliko bolj si se udeležil vsega hudega, kar je povzročilo slabo časopisje; kolikor bolj podpiraš dobro časopisje, toliko več deležev za dobro stvar imaš v svojih rokah.«

4. »Čut in misel človeškega srca sta nagnjena k zlu od njegove mladosti,« bereš v svetem pismu stare zaveze (1 Mojz. 8, 21). — Če je tako in tako je, to tudi sam veš, čemu potem še radovoljno vznjuša slabo nagnjenje v sebi in drugih s tem, da bereš in daš brati tudi drugim slabe knjige in časnike?

Kulturni boj na Nemškem

v letih 1870—1885.

II.

Odpor katoličanov v tem boju je bil odločen in smotern. Duhovniki in navadni verniki so se kar kosali med seboj. Povsod so bili na delu: na prižnici, v parlamentu, v časopisju.

Posebej se je odlikoval v državnem zboru že omenjeni advokat Ludovik Vindhurst, največji strah Bismarka. Že na zunaj sta bili to dve značilni osebi: kanceler po telesu hrust — imenovali so ga železni kanceler — vedno v bliščeči vojaški uniformi, s čudovito zbadljivim jezikom; Vindhurst pa majhen, toda čudovito odločen — rekli so, da je iz granita — v besedi pa do sleden in istotako zafrkljiv, da mu nisi mogel do živga. Ni čuda, da je govorila vsa javnost že več dni poprej, kadar sta se imela Vindhurst in Bismark pri javni seji spoprijeti. Močen in vpliven je bil kanceler v svojih govorih na javnost — toda močnejši in vplivnejši je bil Vindhurst. Neredko se je zgodilo, da je Bismark bled in onemogel od jeze zapustil javno zborovališče, ko ga je poprej Vindhurst do dobra vgnal v kozji rog. Višek je morda bil tedaj, ko mu je zaklinal z ozirom na to, da misli ukiniti duhovske plače: »Vi kršite nauk o zasebni lastnini. Nič se ne čudite, da pridejo za vami socialisti, ki bodo v imenu Vaših odredb razlastili vse svobodomislece.«

Bil je pa Vindhurst neprestano v stiku s svojimi volilci. Vsako jesen so napravili velika zborovanja, na katerih so pretresali taktiko za nadaljnje delo v parlamentu. Njemu ob strani so še bili z dušo in telesom vdani voditelji — lajki kakor Monfang, Mallinekrotx, Scholermer, Ballestrem in drugi. Pa tudi preprosto ljudstvo ga je neizmerno ljubilo. Ni ga bilo katoličana, ki ga ne pozdravljaj spoštljivo, kjerkoli ga je srečal.

Pa tudi duhovniki niso zaostali v tem boju, bodisi da imamo pred očmi Škote ali pa najnižje duhovnike. Brez izjeme vsi škofje so izdali na grobu sv. Bonifacija, apostola Nemčije, plamenče pastirsko pismo zoper majeve postave. Odločno so nastopili zoper nje po cerkvah na prižnici. Duhovniki pa so poučevali ljudi ne samo po cerkvah, ampak tudi na javnih zborovališčih.

Njim v pomoč pa je bilo zlasti časopisje. Uredniki listov so bili največkrat duhovniki in sicer preprosti kaplani. Sicer jim je grozila država z denarnimi globami in zaporom, toda oplahiti se niso dali. Od tod pa je prišlo, da so morali pogosto v ječo v prostore, ki jih je sicer država imela pripravljene za tatove. Pa tudi to jih ni odvrnilo. Kot apostoli so se tudi oni branili: Ne moremo. Boga moramo bolj ubogati kot državo. Prišlo je bilo tako daleč, da se je papež Pij IX. osebno obrnil na cesarja Viljema, naj vendar prenehajo preganjati Cerkev!

5. Kersmo grehu odmrli, kako bi hoteli dalje v njem živeti?« te vprašuje sv. Pavel (Rim. 6, 2). — Če si pri sv. krstu sklenil zvezo s Kristusom in njegovo Cerkvijo, kako moreš brati v knjigah in časnikih napade na Njega in Njo?

Vojaška in politična razdelitev okrajev.

V predzadnji številki smo menili, da je bil cel politični okraj črnomeljski odcepljen od ljubljanskega vojnega okrožja (»okruga«) ter priključen karlovškemu. — To se je zgodilo z enostavno odredbo gospoda ministra vojne in mornarice.

Pustimo ob strani vprašanje, če je ta sprememba pametna, ali ni. Pravijo namreč, da je vsaka odredba vojaških oblasti pametna in vrh tega še sakrosanktna (nedotakljiva). — Toda te tako čudovite parcelacije Slovenije — posebno v politične in zopet posebne v vojaške okraje — pa mi res ne razumemo; preslabi za kaj takega so naši možgani. — Politično spada ves črnomeljski okraj, torej z obema s o d n i m a okrajema: črnomeljskim in metliškim še vedno pod ljubljanskega velikega župana, ki daje ukaze »sreskemu poglavarju« v Črnomlju; vojaška povelja pa bo prejemal ta gospod, in prejemale tudi vse občine teh sodnih okrajev od vojaškega poveljnika v Karlovcu. — Če ta parcelacija Slovenije ni imenitna, potem res ne vemo, kaj je še imenitno! — Pa si ogledimo vojaško razdelitev naše nekdanje Kranjske sploh. — Med tri vojaška okrožja (vojne okruge) so jo razdelili: med Celje in Ljubljano že popred, sedaj še Karlovec. — K celjskemu spadata v celoti oba politična okraja: Krško in Litija. — Sedaj pa pomislite ljudje božji! — Vojaški rekruti in obvezniki v spremstvu zastopnikov občin iz novomeškega političnega okraja morajo v Ljubljano skozi litijski okraj, ki spada v celoti pod Celje, a iz žužembskega sodnega okraja morajo deloma potovati

celo skozi kočevski ali litijski okraj. — Še bolj imenitno je za vojake in njihove spremljevalce iz Krškega okraja, zlasti iz mokronoškega sodnega okraja, n. pr. iz občin Trebelnega, Šmajete, Mokronoga, ali St. Ruperta. — Če nočejo hoditi peš čez Brunk na Radeče ter gaziti včasih blata včasih snega do kolen po 4 ali 5 ur, morajo potovati pač po železnici, zato pa se voziti nič manj nego skozi štiri politične okraje: krški, novomeški, ljubljanski in litijski, ali skozi pet sodnih okrajev: mokronoškega, trebenjskega, višnjegorskega, ljubljanskega in litijskega, — predno dosepejo v 5. odnosno 6. — to je celjski okraj. To je res vojaško-upravna modrost, da se je usmili Bog! Pa če bi bila samo voznja brez stroškov. Toda kakšni so zraven še stroški in kakšna zamuda časa. Če hoče priti vojaški pozvanec iz Šmajete, s Trebelnega, pa recimo tudi iz kake oddaljene občine višnjegorskega okraja pravočasno v Celje, mora odditi že dan popred, zamuditi s tem cel dan in dohodek ali zaslužek tega dne, ko bi sicer lahko čas in denar porabil v pridanosneje namene. Sedaj pa še občinski spremljevalec — že če je en sam, kaj še le če jih po zahtevi vojaških oblasti mora biti celo več, — koliko veljajo občine samo ti?! Vzemimo le, da morata spremljati par rekrutov dva občinska zastopnika iz Šmajete v Celje. Ta dva porabita predvsem šest dni dragocenega časa, potem precejšen znesek za potne stroške, prehrano, prenočevanje, kar mora plačati občina, ki seveda niti ne plača toliko, kolikor spremljevalec potroši. Ta ima torej še posebno škodo na lastnem žepu, a pri vseh stroških in zamudi časa ni mogel izvršiti za-se niti enega opravka. — Eno je pač jasno: Taka razdelitev je v kvar ljudstvu in v kvar upravi sami. Zato je nujna potreba, da se revidira, toda ne po vojaški upravi sami, temveč s sodelovanjem civilnih oblasti in občin odnosno županskih združenj.

Naj omenjamo še eno nepremišljeno pridelitev — namreč kastavske občine k — ljubljanski oblasti. (Kam spada Kastav — vojaškem oziru, res ne vem.) — Edina zveza s to občino, ki je obenem tudi »sreč in sodni okraj, je iz Ljubljane skozi Karlovec in Sušak.

6. »Ako te pohujša tvoja roka, odsekaj jo; bolje ti je hromemu v življenje iti, kakor dve roki imeti, pa iti v pekel v neugasljivi ogenj. — In ako te tvoja noga pohujša, odsekaj jo; bolje ti je kruljevemu iti v večno življenje, kakor dve nogi imeti in vrženemu biti v pekel neugasljivega ognja... In ako te tvoje oko pohujša, izderi je; bolje ti je zenim očesom iti v božje kraljestvo, kakor pa dve očesi imeti, pa vrženemu biti v peklenški ogenj (Mark. 9. 42—46). — Če te slab časopis ali knjiga pohujšuje — in pohujšuje te, tega ne moreš tajiti, če si sam sebi odkritosrčen — vrzi je proč!

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

Mirno mu je odgovorila: »Zakaj ne, oče? Prav dobro mi bo. Stregla bom bolnikom, kar rada delam. Lahko bom kaj koristila. Mogoče bom prav srečna. In tako — če ostane v svetu?«

Ničesar ni rekel. V duhu je videl tihe žene, zmagovalke, ki so premagale v sebi svet. Vse leži za njimi, kar razburja posvetne ljudi: ni jim za denar, ne za slavo, ne za prijetnost in udobnost, ne za posvetno ljubezen. Samo dobro hočejo. Mogoče, da se včasih katera bojuje sama s seboj; večina pa ima mir.

In če ostane Liza v svetu brez poklica, brez ljubezni, brez miru?

Mogoče ji bo dobro v samostanu — mogoče!

Toda on? — Toda oni! —

»Liza, sedaj ne rečem ne »da«, ne »ne«; počakali bomo, še malo počakali.«

»Saj ne — saj ne mislim od včeraj — že dolgo, vedno sem mislila na to, ko sem bila še v šoli, — toda sedaj — oče: v samostan bom šla!«

»Ne, Liza! Na noben način! Tega ne dopustim!«

Povesila je glavo. Ginjen jo je objel.

»Radi tega ne, Liza! Moja edinka! Ne — raje —.« Glas mu je odpovedal.

»Saj ne samo zato, oče!«

»Da! Saj vem! Dobro vem! Ne, Liza! Tega ne dovolim. Raje gremo proč od tu! Ti si mi najbližja.«

Molče je šla Liza ob očetu.

»Misliš, da nisem več vredna?«

»Ne vredna? Ti, moj zlati otrok ti! Toda, hčerka moja, vse bo še dobro, vse bo še dobro.«

Jasno mu je pogledala v oči in zmajala z glavo. Pri tem je počasi rekla: »Ne, minilo je!«

»Ni minilo! Kako to?«

Ganjen jo je pogledal.

»Midva ne spadava skupaj! Sedaj vem. Ni bilo prav od mene, da sem mislila na to. In že davno sem mislila na samostan.«

Iz vasi proti Zabukovju sta šla mladi Repar in brivec.

»Če se bo posrečilo, petdeset tolarjev bo tvojih,« je rekel Repar.

»Tako lahko ne bo šlo,« je menil brivec. »Prevečkrat si že razjezil starega Preka. In potem Naglič!«

»Ne blebetaj, človek! Prekova Lota in Naglič! Kaj takega pa že ne. Ne govori tega.«

Prek je bil sam. Bil je že zopet pijan: Ko sta oba moža vstopila, sta pozdravila in nekaj naročila.

»No, lepe stvari se slišijo,« je začel brivec.

»Kakšne lepe stvari?« je vprašal Prek začudeno.

»No, od Lote. Od kdaj se pa vozi z Nagličevim Henrikom na izprehod.«

»Da, od kdaj se vozi z Nagličevim Henrikom na izprehod?« je ponovil Repar zbadljivo.

»Ne vem,« je rekel Prek in pil žganje.

»Ne veste,« sta rekla oba hkrati zelo začudeno.

»Da, ali se ne zanimaš za to, Prek, če se tvoja hči vozi z Nagličem okoli?«

»Ne,« je rekel Prek, »vseeno mi je, čisto vseeno! Naj vrag vzame vse skupaj!«

»Pijan je dedec,« je rekel brivec tiho.

»To ti ne more biti vseeno, Prek. Ljudje v vasi grozno veliko govorijo. Pravijo,

da ima Lota neko razmerje s Henrikom.«

»Razmerje? Ne vem! Lahko mogoče! Prav lahko mogoče! Meni je vseeno!«

Repar in brivec sta se brezupno spogledala.

»No, Prek, ti pa nisi pameten! Tega vendar ne boš dovolil, da bi imela Lota razmerje z Nagličem. Ti si pa res neumen?«

»Ne, nisem neumen! Prav je tako. Vse je dobro. Veseli me! Res me veseli!«

Mel si je roke.

»Res je postal neumen,« je rekel Repar.

»Hočem ti nekaj povedati Prek,« je začel brivec s strogim glasom. »Ti si tepec! Naglič ne misli prav nič na Loto, ima neko drugo. In s takim neumnim govorjenjem prideš samo ljudem pod zobe. Če se govori, da špekuliraš na to, da bi spravil obo posestvi skupaj in da si zato uničil starega Nagliča.«

Prek je jezno planil kvišku.

»Vrag naj vzame Matijo; ne špekuliram! Nikdar nisem špekuliral!«

»Da, toda ljudje bodo to rekli; pritr dili bodo sedaj Matiji —«

»Kdo? Kdo? Tožil bom!«

»Ne moreš! In potem, če bo res kaj iz tega, tedaj ne bo nihče več prišel k tebi v gostilno. Z Bukovčani ne mara imeti nihče nič opraviti.«

Krčmar je gledal oba. Hotel je nekaj reči, zmerjati, jeziti se, toda končno se je obrnil in stopil k oknu.

Davi, ko se je naspal in se je spomnil treznega duha dogodkov prejšnjega dne, se je najprej razjezil. Potem pa, ko si je vse bolj natančno naslikal in spil tudi med tem mnogo žganja, mu je zopet prišla nenadoma na misel njegova stara že davno pozabljena, najljubša misel: združiti Bukovje in Zabukovje.

Sicer se je zdela stvar tudi njemu neumna. Vedel tudi ni nič natančnega, samo kratko poročilo stare Mete in tako je sklenil, da pusti stvari prosto pot. Sedaj sta pa prišla ta dva in sta pokvarila njegov načrt. Obrnil se je.

»Kaj mislita pravzaprav? Peljala se je košček poti z njim. Drugega nič!«

»Da, ni zadržal konja, ko je izstopila. Dober voznik je, to vemo vsi. Toda kako jo je peljal domov, kako jo je objemal okoli vratu —«

»Ni res! Držite jezik!«

»Vemo! In ljudje vedo!«

Mladi Repar je skočil pokonec.

»Gospod Prek, — moram govoriti! Rad imam Loto, všeč mi je, četudi se ni učila delati, in danes — sem hotel vprašati, kako bi bilo, če bi to spravili skupaj; če pa ljudje govorijo tako, in če nimate vi nič proti temu, in če je tako gospodarstvo tu, potem — potem se moram pač premisliti.«

Prek je bil rdeč kot kuhan rak.

»Repar! Fant! To misliš, naj bo snubitve? Le premisli se, tepec! Misliš, da sem za to hranil in delal in dal Loto toliko učiti, da mi takle smrkovce kaj slabega reče? Meni očetu? Venti«

»Ljudje božji, pomirite se, pomirite se!« je rotal brivec.

»Venti« je tulil Prek.

Mladi Repar je tulil od jeze.

Šel je ven. Spremljevalec mu je sledil.

Prek je bil zopet sam. Parkrat je šel po sobi gori in doli in mrmral. Nato se je zgrudil na stol. Hotel je premisliti vse. Pa ni mogel. Vzel je žganje in pil.

Polagoma je pojemale njegovo vznemirjenje.

Pravzaprav je bilo neumno, da je vrge Reparja ven. Repar ima denar.

Toda Naglič ima več. Mnogo več! In posestvi bi bili združeni.

Sin onega!

Včasih je prišel še — oni — ponoči, včasih, če je Prek premalo pil, ali če je bil bo'an in ni mogel spati.

»Vrag naj vzame! Vseeno, čisto vseeno! Toda denar mora biti! Denar!« In zagabil je za steklenico, polno žganja.

Bil je večer. Zgoraj v bolniški sobi je ležala Lota z zardelimy lici. Vedno in vedno je pogledovala na uro in v mukopolni nepotrpežljivosti je videla, kako leno se premikajo kazalci. Sedaj je udarila ura devet.

Stara Meta se ni premaknila in je pletla dalje svojo nogavico.

»Devet je, Meta,« je opomnila Lota.

»Da, da,« je odvrnila starka, »čas hiti.« Pozabila je. Če bi sedaj prišel in bi Meta ne bilo.

»Meta! Zdi se mi, da ste včera rekli, da bo ob devetih Nagličev Henrik —«

»O joj, pozabila sem! No, ura je nekoliko prehitrila. Takoj grem doli.« Šla je.

»Meta! Recite mu — da se mu zahvaljujem, ker me je pripeljal domov in šel po zdravnika.«

»Bom.«

»Meta! Vprašajte ga, če niso — če niso njegovi ljudje jezni — boš?«

»Kaj naj bi bili jezni? Pa bom vprašala.«

»Meta! In potem, recite, da ga pozdravljam. Saj moram to, Meta, kaj ne?«

»Da, seveda! Še kaj?«

»Ne! Pojdite hitro, da ne boste pozno prišli!«

Meta je odšla in Lota je prisluhnila. Lica so ji gorela, oči so ji bile široko odprte. Počasi so minevale minute. Ko bi mogla, ko bi vsaj za trenutek mogla k oknu! A ni se smela premakniti. Četrte ure je že minilo. Kje je pač ostala Meta? Ali se je zamudil? Ali ji ima pa toliko povedati? Toliko? —

Meta je stala nekoliko od hišnih vrat in je gledala okoli. Nikogar ni bilo. Hišna

vrata na Bukovju so bila zaprta. Tudi v nobeni sobi ni bilo luči.

Kje je pač? Meta je hodila nekoliko po poti gori in doli. Nekdo je prišel. Bil je brivec.

»Oh — Meta! Misli sem, da čujete pri bolnici? Potem bi vendar ne smeli stati na cesti in gledati okoli, kot da bi koga pričakovali. Radoveden sem, koga čakate. Ali pa se hočete mogoče poročiti in pričakujete ljubčka?«

»Grdi, stari jeziki!«

»No, stare stvari! Poslušajte no, hočem vam nekaj povedati. V vasi se grozno veliko govori o mlademu Nagliču in Loti.«

»Kar naj govori! Glavnega sedaj ni zraven. Najdaljšega jezika sedaj ni v vasi!«

7. »Ako kdo hoče zamenjati, pa bolj ljubi svojega očeta in svojo mater in ženo in svoje otroke in brate in sestre kot mene in ne sovraži tudi svoje duše, ne more biti moj učenec.« ti zopet zahteva Kristus (Luk. 14, 26). — Če pa to velja o najbližjih sorodnikih, koliko bolj šele velja o slabih knjigah in časnikih.

Cerkev določuje v svoji postavo dajni cerkvenega zakonika čl. 1384, § 2, 1398, § 1, za svoje vernike: »Prepovedano je, slabe knjige, časnike in spise brez posebnega dovoljenja izlagati, brati, hraniti, prodajati, prevajati v druge jezike ali jih kakorkoli izročati drugim« in v svojem rimskokatoliškem katekizmu bereš: »Proti prvi božji zapovedi grešiš, če naročaš, bereš in razširjaš veri sovražne knjige, časnike in spise.« Zato pa poslušaj Božjo modrost in vrzi iz svoje hiše ves veri in pravosti škodljiv strup, če nočeš, da se razpase dušna kuga!

ZOPER SLABOKRVNOST, SLABO PREBAVO, BLEDECO in OSLABELOST vane vrste živino odrastli in otroci z najboljšim uspehom »AROMATIZIRANO ŽELEZNATO TINKTURO«, izdelek lekarne na Vrhnici. Izvrsten okus, ne kvari zob, prekuša vsako železnato vino. Številne zahvale na razpolago! Politterske steklenice po 20 Din. Razpošilja po pošti po 3, 6, 8 in 12 steklenic samo lekarna HOČEVAR na VRHNIKU. 4331

Modna in manufakturna trgovina

nudi vse jesenske in zimske potrebščine za moške, ženske, krojače in šivilje. Krasno blago za ženske plašče in krila, razne vence in cvetlice, opreme za neveste in novorojenčke. Velika izbira ženskih zimskih hlač, jopic, srajc, razne vrste nogavic ter velika izbira svilenih, barhent in volnenih RUT.

»Pod velbom« — Ljubljana
STARI TRG ŠT. 3.

OD DANES IN VČERAJ

112 LETNI STAREC PRED SODIŠČEM.

V južnoafriškem mestu Johannesburg se je moral te dni pred sodiščem zagovarjati 112 letni starec zaradi motenja miru. Dva zakonska sta se prepirala, on se je pa postavil pred ženo, da je mož ni mogel tepsti. Starca je sodišče oprostilo in je bil tako vesel, da je imel na zbrano občinstvo velik nagovor o zgodovini Burov. Vse ga je pozorno poslušalo in velika množica ga je spremljala na njegov par kilometrov oddaljen dom.

AMERIKANCI IN BEETHOVEN.

V nekem Amerikanskem mestecu so nameravali po koncertu odkriti doprni kip Beethovena. Slavnostni govor pred odkritjem je imel župan in je takole govoril: »Gospoda! Slišali smo prakvar peto Beethoveno simfonijo in bomo počastili sedaj njegov spomin s tem, da bomo odkrili njegov doprni kip. Beethoven to odlikovanje zasluži. Prebivamo v jako muzikalnem mestu, vendar si upam brez strahu ugovora trditi, da jih je med nami komaj pet ali šest, ki bi mogli kaj takega napisati.« In res mu ni nihče ugovarjal.

LOV NA ORLA.

Neki francoski lovec je videl v zraku zanimiv prizor; okoli 3000 vran je zasledovalo mogočnega orla, ki jim je hotel uiti. Lovci so orla sestrelili; od konca ene poroti do konca druge je meril tri metre!

AEROPLANI V SLUŽBI POLJEDELCEV.

V severni Ameriki so iz aeroplanov metali na oblake elektriziran pesek in so jih razpršili. Preprečili so tudi bližajočo nevihto. Pravijo, da bodo lahko kmalu napravili lepo vreme, kadar bodo hoteli. Zopet v Severni Ameriki, pa tudi drugod, so začeli iz aeroplanov sejati. Kmet se je usedel v aeroplan, ta je počasi plaval 6 metrov nad njivami in kmet je sejal. V pol ure je posejal toliko sveta kakor bi ga sicer v enem tednu. Pri tamošnjih velikih kmetijah se bo to izborno izplačalo.

ZENSKI ŽUPANI, POLICISTI IN PREDSEDNIKI.

Angleško mesto Cambridge si je izvolilo svojega prvega ženskega župana, oziroma županjo, gospo Evo Hartree.

Načelnik policije v Carigradu je vzel v službo več žensk, kojih naloga bo v prvi vrsti ta, da bodo po cestah nadzorovale obnašanje dvomljivih svojih sovrstnic.

Največja država v Zedinjenih državah Severne Amerike je Teksas. Velika je skoraj za tri Jugoslavije ali za 53 Slovenij. Sedaj je dobila ženskega guvernerja, gospo M. Ferguson. To je prva ženska, ki je dosegla v Ameriki tako visoko čast. Zelo je nadarjena in pričakujejo veliko od nje.

Na Angleškem se je pa ženskim kandidatkinjam pri zadnjih volitvah slabo godilo. Tam imajo namreč ženske ne samo pravico, da volijo, temveč tudi pravico, da so izvoljene. Kandidiralo jih je 41, izvoljene so bile pa samo štiri. V prejšnji zbornici

jih je bilo osem. Na vzroke, zakaj jih ni bilo več izvoljenih, se povrnemo v posebnem članku.

ČUDNE HIŠE.

Za zidavo hiš porabljajo najrazličnejše snov. V mestu Cookstown na Alaski (Severna Amerika) zmešajo morski mah s soljo, stisnejo mešanico trdo skupaj in žgejo iz nje opeko; taka opeka vremenu veliko bolj uspešno kljubuje kakor pa navadna. Še v šoli smo se učili, da stanujejo gališki kopači soli v votlinah, izdolbljenih v sol. Celo tako mesto je pod zemljo. V zemljo si izdolbejo stanovanja tudi Kitajci, nekateri rodovi severne Afrike, celo Francozi ponekod, da si prihranijo prostor, kjer bi sicer stala hiša, za vinograd. Pri jezercu Yellowstone v Severni Ameriki je majhna naselbina s hišami iz neke vrste stekla; ker ga je tam okoli vse polno, so ga porabili še kar za hiše. Da stanujejo ljudje po vagonih, to žalostno skušnjo ima danes marsikdo tudi pri nas. A na Angleškem je cela vas, železniška vas imenovana, ki tudi obstoji iz vagonov, čeprav bi si dotičniki lahko hiše zidali. V Kavkaziji je pa neka vas sestavljena iz starih tramvajskih vozov. Mesta, ki nastanejo na demantnih in zlatih poljanah Afrike, Avstralije in Amerike, so zgrajena iz železne pločevine. Kraj Bereira v Afriki ima hiše iz cinka, Eskimi si napravijo hišice iz snega in ledu itd.

ČUDNA STRELA.

Pri Johannesburgu v Južni Afriki je udarila strela v hišico železniškega delavca. Ubila je pse čuvaje, gospodarja in gospodinj, prizanesla je pa otroku, ki so ga smejajočega se dobili v naročju mrtve matere.

LOVEC LEVOV.

V bolnišnici mesta Bulawayo v Južni Afriki je umrl Jurij Allen, lovec levov. S sedemnajstim letom jih je začel loviti in jih ustrelil vsega skupaj 258. Sicer je bil poln ran in brazgotin, govoril je pa o levih zmeraj z zaničevanjem, imenoval jih je velike pse, ki se jih ne splača streljati na večjo razdaljo kakor na sedem metrov. Čudno je, da je Allen umrl na jetiki.

ZA KRATEK ČAS.

Eden največjih zdravnikov je rekel: »Najboljše in najbolj ceneno zdravilo je smejanje.« S smehom in dobro voljo ti gre vsako opravilo neprimerno lažje in hitreje izpod rok, kakor pa če si pust in čemern. Zato spet priporočamo nakup tretjega zvezka Zgodovinskih anekdot, ki ga kupiš v vsaki knjigarni. Za vsakega je nekaj notri, vsak bo dobil to, kar njemu prija. Beseda anekdota naj nas nikar ne straši, to ni nič drugega kakor dogodbica. Ali nista na primer sledeči dve dobri?

Hči angleškega lorda Alderneya je stala pred ogledalom, v lepi novi svileni obleki. »Čudno je, da pride vsa ta svila od tako neznanega črvička.« Mislila je na sviloprejkico. Mati jo je slišala in jo je pokarala: »Ljuba moja, nikar o tvojem očetu tako ne govori.« Lord ni imel v hiši nobene besede, samo denar je dajal.

Škof Carpenter je imel predavanje. Neki brezbožnež ga je vprašal: »Ali je res riba Jona požrla?« — »Ko bom prišel v 3«

nebesa, ga bom vprašal,« je odgovoril škof. Nato reče brezbožnež: »Ja, če pa Jona ne bo v nebesih?« — »Potem ga boste pa morali Vi vprašati,« je bil izborni odgovor. Češ, če ni v nebesih, je v peklu, in ti boš itak tja prišel.

KROJASKEGA VAJENCA sprejme takoj FR. SKRABEC, Ribnica — Dolenjsko. 7194

Reja KRAV se izplača le, če so dobre mlekarice

Vsestranske skušnje pa so pokazale, da so najboljše mlekarice tiste, ki jim redno polagaš

lanene tropine,

ki so priznane najbolj redilno in zato najcenejše krmilo za živino in prašiče. Prvovrstne, kemično preizkušene lanene tropine dobiš najceneje naravnost iz tovarne

Zabret in Ko, Britoi pri Kranju.

Oddajajo se v vrečah po 50 kg.

NASLOVE

oddajalcev in odjemalcev stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in premoženja dobiš proti mali odškodnini pri

»POSREDOVALCU«, Ljubljana, Sv. Petra c. 23

STAVBENO PODJETJE IVAN OGRIN — LJUBLJANA

PISARNA: Gruberjevo nabrežje 8. — Telefon 425 se priporoča za vsa STAVBENA DELA ter nudi po konkurenčnih cenah VSEH VRST

strešno in zidno opeko

iz lastne opekarne, franko poljubna postaja. —
ZAHTEVAJTE PONUDBE! 20

Tudi Vi

hočete Vašega soproga presenetiti z lepim in koristnim božičnim darilom. — Najbolj koristno bo: —
žično darilo je PISALNI STROJ

„ERIK“

ZA PISARNISKO IN PRIVATNO PORABO. —
Tudi na ugodne mesečne obroke!

THE REX Co, Ljubljana,
GRADIŠČE 10.

„GLIVA“ LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 3. Wolfova ulica št. 12.

Dobe,
orehe,
rujav, za-
lent in teit
fižol
kupuje

In Vi milostljiva gospa?

Zelite li, da se končno iznebite Vaših peg? Veselite se čiste in bele kože? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA OBRAZ IN OBVAROVA-NJE KOZE, to odlično sredstvo za lepoto, za vzdržanje mladeniške kože, katero zanesljivo odstrani vse nečistosti kože, prišče, pege, lišaj, zajedavce, ogrce. Da celo nabori in gube se odstranijo z redovito masažo s pomočjo Fellerjeve kavkaške Elsa-pomade za obraz in obvarovanje kože.

ZA POIZKUŠNJO 2 lončka z zavojnino in pošt-nino za 36 Din., toda le tedaj, ako se denar pošlje vnaprej, kajti po povzetju je poština za 10 Din višja.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubeli Donji Elsotrg 16 Hrvatska.

ELSA-TEKOČE LILIJNO MLEKO, idealno negovalno sredstvo za polt. ELSA-LILIJNO MLEČNO MILO, ELSA-BO-RAKSOVO, ELSA-GLICERINSKO MILO, so mila lepote vsake elegantne gospe.

Mizarstvo Valentin Šlibar, Stob št. 10, p. Domžale — se priporoča za stavbena in pohišt. dela. Vel. zaloga mrtvaških KRST (trug), finih in navadnih po nizkih cenah.

»DRUŽINSKA PRATIKA« za leto 1925

JE IZŠLA in se dobiva v vseh knjigar-nah in trgovinah z galanterijskim blagom.

CENA IZVODU 5 DIN brez poštne.
RAZPRODAJALCI DOBE ZNATEN POPUST!

Znižane cene! Le dobro blago!

Ne pozabite kupiti volnene jopice, jumperje, mod. telovnike, zavijačke, otroške jopice in kapice, dalje otroške zimske obleke za dečke in deklice, trikot srajce in hlače, otroške skoje; double za površne suknje, velour za ženske plašče, razno suknjo za moške in ženske obleke, odeje, blago za rjuhe in blazine, flanelaste rjuhe, belo, rujav in pisano kotenino najboljšje vrste, razne barhente, svilene in volnene rute in šerpe, predpasnike, ženske in otroške, moško in žensko perilo vseh vrst last. izdelka, nogavice, kravate itd.

PO JAKO NIZKIH CENAH pri

F. in I. GORIČAR »Pri Ivanki«
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 29.

Le dobro blago! Znižane cene!

Prostov. dražba nepremičnin.

Po umrlem Francetu Schiffreru iz Brsljana se prodaja na javni dražbi dne 29. novembra ob 9. do-poldne v Prečni GOZD v izmeri 12.896 m². Izklicna cena 12.896 Din. Isti dan ob pol 3. popoldne pa novo zasajen VINOGRAD z zidanico v Kačji ridi na Trški gori v izmeri 2917 m². Izklicna cena 4676 Din. Ugoden nakup! Pogoji se izvedo pri sodišču v Novem mestu. Dražba se vrši v Prečni in na Trški gori na licu mesta.

3 ali 4 vajence za čevljarsko obrt sprej-me Jožef Bitenc, čevljari, Huje št. 17 pri Kranju. — Učna doba in hrana po dogovoru. 7097

Opominjamo Vas, da se pri nakupu manufakturnega blaga v prvi vrsti ozirate
RAVAO DOŠLI: PLIS, ASTRAKAN, ŽAMET za PLAŠČE in JOPE
 znano najbolje moško sukno. **SVILA**
 Barbant, kotenina, šifon, garniture, odeje, koci, velike rute, pletli, svilnate rute.

Vajenca poštenih staršev, z dobrimi spričevali, ki ima veselje do PEKOVSKJE obrti, sprejemem takoj. Vsa oskrba v hiši. Naslov mojstra pove uprava »Domoljuba« pod številko 7135.

Pekovski vajenec se sprejme z vso oskrbo. Kje, pove upravnistvo »Domoljuba« pod številko 7230.

BIKA SIMODOLSKJE PASME, 13 mesecev starega, ima napredaj AND. REMŠKAR, posestnik, Brezovica pri Ljubljani.

Vajenca za čevljarstvo obrt sprejemem pod ugodnimi pogoji. Hrana in stanovanje pri mojstru. Bačnik Iv., Glinca, št. Vid n. Lj.

Klobuke, čevlje, čepice, srajce, zimске majice, dežnike l. dr. modno blago kupite »PRI AMERIKANCU«, LJUBLJANA, Stari trg 10. — Kupujem tudi KOŽE od divjačine.

ČREVA!

Imam v zalogi vseh vrst čreva po najnižjih različnih cenah. PRVO DOMACE podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franč Zupan — črevar
 LJUBLJANA — MESTNA KLAVNICA.
 Sprejme se na večjem posestvu pri Ljubljani

VINO na debelo

raznih vrst se prodaja po konkurenčnih cenah — posebno za Gorenjce

v hotelu POŠTA na Jesenicah
 Tam se tudi kupujejo in prodajajo razni DEŽELNI PRIDELKI.

NAJNIZJE CENE SO PA VENDAR LE

»PRI MAKSU« — V KAMNIKU

(POLEG ŠOLE) — kjer dobite že: Lepo moško in žensko sukno, 60 Din meter, fine cefirje za srajce 16.50 Din m, kontenina za predpasnike 13 Din m, madapolam (74 cm) dober 13.25 Din m, gradel za žimnice (116 cm), zelo močan 27 Din m, Flanelaste srajce 62 Din komad, barhent sp. hlače, 44 Din komad, barhent rute 20 Din komad, klot (120 cm) 27.50 Din meter, sukanec »Trident« (vile) 2.75 Din komad itd., itd. — Potrebščine za krojače in šivilje. — Pri večjem odjemu popusti — Prepričajte se in zadovoljni boste. — Razno špecerijsko blago!

MAKSO ŽARGI, Kamnik, Velika ulica.

! Ako še niste, pošljite naročnino !

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vo no iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 175,000.000.

Pri nakupu zase in za družino se Vam priporoča staro, domače podjetje s samo češkim blagom, trdka

v LJUBLJANI

pri Češniku

Lingarjeva ulica.

Postrežba
strogo poštena!

Sukno za moške suknje, štof, kamgarn. Sukno za ženske plašče (mantline), velur, pliš in žamet. Novosti v volnenem in porhantnem blagu. — Ogrinjalke kocke, svilnate, plišaste in žametne, volnene rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka. Konjski koci, plahte itd. — Vse po znatno znižani ceni!

KORUZO novo, zdravo, po 10 K za kilogram se dobi pri FR. POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

na boljši šivalni stroj in kolesa

Gritzner za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljana. ob vodi blizu Prešernovega spomenika. stotam potrebne za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje. Galanterija in vse drobno biano.

Suhe GOBE in FIŽOL

kupujemo. Ponudite nam blago ali pa pišite za cene. - SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5696

KUPIMO vsako množino bukovih DRV, bukovega OGLJA, tesnega in rezanega LESA ter plačamo najvišje dnevne cene. Ponudbe na: PROMETNA D. D., — Ljubljana — Krekov trg št. 10.

Nad 120 milijonov kron.

sem izplačal sorodnikom AMERIKANECV v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine ponesrečenih in druge terjatve. - Ako imate Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tujem, pridite k meni, da jo uredim, ako se sploh da. — Dr. Ivan CERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6 (Ljudske posojilnice poslojpe).

Našim rodbinam priporočamo našo pravo domačo

Kolinsko cikorijo

izvrsten pratek za kavo.

Volneno in perilno blago

kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga dobite v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri tvrdki

R. Miklauc Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medana ulica - Pred Skotijo.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo!

V službo se sprejme pošteni, vojaščine prost hlapec za v skladišče. Nekadilci imajo prednost. Nastop takoj, hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. - Ponudbe je poslati na FRANC MAJDIČ — KRANJ — trgovina z mešanim blagom. 6852

Nepremočljivo gornje USNJE

se izdeluje in prodaja pri tvrdki PODGORŠEK & BOLHAR, usnjarna — Vir - Domžale. 6892

MERAKL

barve, črnila, lake, kiti, emalje, čopiče in zamaženo čisti lizež najboljša kakovosti nud.

MEDIČ-ZANKL družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

FRANC ERJAVEC,

»PRI ZLATI LOPATICI«, trgov. z železnino, LJUBLJANA Valvazorjev trg št. 7, priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »PORTLAND CEMENT« po nizki ceni.

SUKNO

kamgarn in ševjot za moške in ženske obleke, belo, pisano in rujavno platno, cefir, hlače, tiskano in razno manufakturno, kupite najceneje in v velikanski izbiri v novo urejeni in prezidani veletrgovini R. Stermecki, Celje, št. 332. — Ilustrovani cenik za čevlje, klobuke, obleke, perilo, odeje, lasostriznike, britve in tisoce drugih predmetov se pošlje vsakemu zastopniku! Vzorce proti odškodnini! Trgovci engros cene!

„SALONIT“

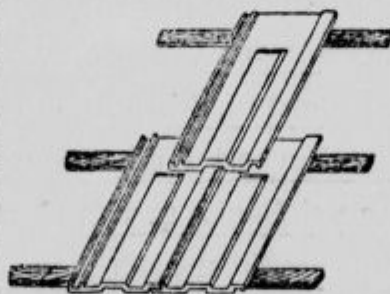
se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izbornost kakovost. „Salonit“ je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlazi najboljše material sedanjosti, kateri se uporablja širom cele Evrope.

Proračune, cenike, kataloge in navodila pošilja brezplačno:

„SPLIT“

d. d. za cement Portland, Ljubljana.

Zastopniki se sprejmejo.

Najcenejšče strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoiav. Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelki: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.